

V SOKOL SYDNEY VĚSTNÍK

AUSTRALIA*

ÚNOR 2006

Vysoké Tatry – Tatranská Lomnica

Plně zařízený byt pro 4 osoby k pronájmu - 2 ložnice.

Krásné tatranské prostředí.

Možnost ubytování na krátkou anebo delší dobu od ŘÍJNA 2003.

Bližší informace prosím volejte Drahuše Cooper 0418 452 502

Kontakt na Slovensku Maria Collaková 421 903 206 263

DENTAL IMPLANTS

Missing Teeth?

Dental Implants may be the solution:

- You can talk, laugh and smile without worrying. Your new teeth will be fully anchored and feel just like your own teeth.
- Eat what you like without problems
- Recover your natural smile
- A safe and reliable treatment method
- There is no need to file down adjacent teeth

**Dr. J. Mader, Suite 106, "Piccadilly"
222 Pitt Street, Sydney, 2000
Phone: 9264 5210**

Our Treatment Solutions

Single Teeth

Multiple Teeth

Dentures

Whether you are missing a single tooth or a complete jaw, we will have a solution to meet your needs. Implants have a totally natural appearance and feel just like your real teeth. Please visit

HEALTH SPA TOURS

Re - Energize, Cruise & Explore

Greek Islands, Athens, Budapest, Piestany, Vienna

24 - Day Escorted Tour

Depart 27 May 2006

Value Plus: \$8,450 pp + Tax

Includes 10 days in a World-renowned Health Spa, PIESTANY.

Rejuvenate with 4 daily spa treatments & 3 meals, walking, golf, dancing, live music, opera, folklore, sightseeing tours.

Includes: Airfare, Greek Is. Cruise cat. A cabin, 4 star luxury hotels, All meals, Tours, Spa treatments, portorage.

The Imperial Delight

Prague - Český Krumlov - Budapest - Bratislava - Vienna

18 - Day Escorted Tour

Depart 29 September 2006

Value Plus : \$7,450 PP + Tax

Includes: Airfare, 4 star luxury hotels, comprehensive sightseeing tours, entrance fees, most meals, premium ticket to Prague Opera & concert in Vienna, portorage and tips.

The Magical Christmas Tour New Year's Eve in Bratislava

Prague - Bratislava - Budapest - Vienna

18 - Day Escorted Tour

Depart 25 December 2006

Value Plus: \$7,450 + Tax

Includes: Airfare, Special New Year's Eve dinner with entertainment, 4 star luxury hotels, most meals, premium ticket to the Prague Opera, sightseeing tours, entrance fees, portorage & tips.

For details please call Eva:

Health Spa Tours

(02) 9449 1786

\$200 pp Discount for each Tour for readers of Věstník!

www.healthspatours.com.au

Lic. No. 2TA000118

KRAJANSKÁ FIRMA AUTO OPRAVÁŘŮ VÁM ODBORNĚ ODHADNE CENU OPRAVY
ROVNĚŽ ZAŘÍDÍ VEŠKERÝ STYK PO VYPLNĚNÍ NUTNÝCH FORMULÁŘŮ S POJIŠŤOVNOU

POUŽÍVÁME NEJNOVĚJŠÍ METODY OPRAV S MODERNÍM ZAŘÍZENÍM

GOULBURN WINE & SPIRITS SUPPLY PTY LTD

INCORPORATED IN NSW

Wholesale Wine & Spirits Merchants

9-13 Brisbane Street, Darlinghurst, NSW 2010 Australia

Tel (02) 9264 8459 Fax (02) 9264 8941

*** WE IMPORT A LARGE RANGE OF CZECH BEERS & SPIRITS ***

- BŘEZŇÁK & ZLATOPRAMEN
- KARLOVARSKÁ BECHEROVKA
- TUZEMSKÝ RUM
- JELÍNEK SLIVOVICE
- JELÍNEK GRIOTKA
- KLÁŠTERNÍ TAJEMSTVÍ
- JELÍNEK BOROVIČKA
- JELÍNEK FERNET
- STARÁ MYSLIVECKÁ
- PRADĚD
- KMÍNKÁ
- JAKA MARUS

*** WE DELIVER LOCALLY AND INTERSTATE ***

SOKOL SYDNEY LIMITED

ČLEN SVAZU SVĚTOVÉHO SOKOLSTVA

16 Grattan Crescent, Frenchs Forest, NSW 2086

ACN 000 378 736

www.sokolsydney.com

Číslo 1
Ročník LIV
Únor 2006

Number 1
Volume LIV
February 2006

LAUREÁT CENY JANA MASARYKA GRATIAS AGIT 2000

Print Post Approved PP 239732-00003

THE SOKOL SYDNEY PROGRAMME OF ACTIVITIES MAY BE
HEARD ON 02 9452 5617

Libuše Konrádová

Recenze této pozoruhodné knihy je na straně 44.

OBSAH

<i>Slovo jednatele a pokladníka</i>	6
<i>Czech sculptor scoops top prize</i>	8
<i>Sport telecast</i>	10
<i>Pozdrav a výzva z Austrálie</i>	12
<i>Narozeniny</i>	13
<i>Ohlasy čtenářů</i>	14
<i>Žalov</i>	15
<i>Jednatel Vladimír Steklý</i>	16
<i>Čeští vystěhovalci v Austrálii</i>	18
<i>Počátky sokolského odboje</i>	20
<i>Kino Ponrepo</i>	23
<i>Cesta na východ</i>	24
<i>To děvčátko jsem já</i>	26
<i>Krásy a taje České republiky</i>	28
<i>Humor</i>	30
<i>Perly a perličky</i>	31
<i>Šlápějími dějin</i>	35
<i>První kostka cukru na světě</i>	36
<i>Jan Voženílek</i>	37
<i>Bójové v Sydney?</i>	39
<i>Čeština v zahraničí</i>	41
<i>Z tajů krás české řeči</i>	42
<i>Dva knižní drahokamy</i>	44

VĚSTNÍK

Dvouměsíčník Sokola Sydney.
Obsah publikovaných článků
nemusí být totožný s názory
redakce. Vyhrazujeme si právo
články upravit.

Telefon redakce:

02 9528 7928

Email:

contact@sokolsydney.com

Věstník se též nachází na
internetové stránce

www.sokolsydney.com

Příští uzávěrka Věstníku:

1.3.2006

**(Vždy první středa
v každém lichém měsíci)**

NOVOROČNÍ ÚVAHA JEDNATELE

Zatímco právě uplynulý rok byl kromě tradičních sokolských aktivit též ve znamení údržby a oprav Národního domu, v roce 2006 doufáme v úspěch nových dříve nevyzkoušených akcí a programů, které mohou zajímat jak starší tak i mladší generace členů. Na jiných stránkách uvnitř tohoto čísla vás místostarosta bratr Pavel Ott zve na televizní přenosy sportovních utkání i jiných pořadů České televize promítané na velkou plochu v naší restauraci. Jeden z našich mladších členů bratr Jono Webb nám zadarmo obstaral koš na košíkovou. Znovu se otevírá oblíbená restaurace s širokým výběrem jídel a moučníků. Výbor naší organizace se snaží finančně zodpovědným způsobem udržet a rozšířit účast členů na dění v Národním domě. Pokud se týká Věstníku, náš šéfredaktor bratr Jarda Zahrádka svědomitě dbá na jeho úroveň, zejména na to, aby Věstník nezdegeneroval na úroveň kroniky často malicherných sporů mezi krajany, jejichž motivy nemají ani v nejmenším co dělat se snahou prospět věci, ale jsou mnohdy inspirovány zcela přizemními pudy. Na závěr bych zde rád zdůraznil, jak je důležité, aby se všichni členové, pokud jen trochu mohou, dostavili na valnou hromadu Sokola Sydney 2. dubna. Jen tak bude zaručené, že se budeme ubírat směrem vytýčeným těmi, kdo Sokol Sydney založili a svým obětavým úsilím vybudovali a vybavili Národní dům. Věřím, že toto je též přání většiny z vás. Svými hlasy na valné hromadě zajistíte, že v této cestě budeme i v budoucnosti pokračovat a jejich odkaz nejen zachováme, ale i zvelebíme.

Nazdar! Petr Čermák

ZPRÁVA POKLADNÍKA

Dary a předplatné na Věstník celkem \$985; fond na údržbu Národního domu \$271. Mnoho díky všem dárcům.

Clenské příspěvky - Upozorňuji, že **PŘÍSPĚVKY \$25 NA ROK 2006 BYLY SPLATNÉ DO 31/1/2006**. Někteří členové ještě nezaplatili za rok 2005.

Věstník: předplatné pro nečleny je \$25 na kalendářní rok od 1.1. do 31.12.2006.

Vydání: žádné mimořádné nebylo (v lednu jsou splatné pojistky \$11,413).

Dary na Věstník a údržbu sokolského Národního Domu obdržené od 1.11.2005 do 31.12.2005:

Nedvěd V	35	Hanzal O	35	Štefánek M	25
Traubová M	75	Hercok A	35	Holý Z	25
Verner M	30	Bonyhady V&E	50	Procházka K	30
Baychek F	25	Škopek T	25	Jarošová B Dr	50
Conway M	25	Huřták J	30	Binner M	20
Čtvrtečková D	25	Weir J	20	Merenyi L&R	50
Lang K	25	Tichý V&J	20	Samková L	30
Vik Z	25	Prescott L&T	20	Šimková M	40
Kohout P	70	Sokol J	75	Steklá I	25
Procházka J	50	Kříž M	35	Dlask J&J	30
Jelínek G	11	Fiala E	25	Pantoflíček Z	25
Bureš O	20	Andres J	50	Macel O	25
Hájek L	25	Novák V&M	20		

Prosím vystavujte všechny platby na „**Sokol Sydney Ltd**“ s uvedením na jaký účel, se zpáteční adresou a zašlete na adresu: M Moravec, P O Box 19, CROYDON PARK NSW 2133.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

Stvrzenky budou přiloženy k příštím Věstníkům.

Miroslav Moravec

„První věcí, kterou je národu třeba, je duchovní pořádek a poznání, že zlo je zlem. Neodhalené, neobjasněné, omlouvané zlo je schopno plodit další zla. Jde o více než potrestání viníků, jde o to, aby národ měl jasné představy o tom, co je hanebné. Je to boj o duši národa.“

Ferdinand Peroutka

Sokol Sydney **Restaurant**

*Please come and enjoy a very good meal
Svičková, vepřová apod.*

*A fine fully airconditioned and licensed
restaurant with pleasant atmosphere.*

Plenty of free parking!

Open Saturdays from 6pm - 10pm

Sundays from 12pm to 4pm

Also Takeaway

Bookings essential: 4987 4767

Mob. 0410 413 093

or Sat and Sun 9452 5617

★ Twinkle twinkle sokol stars, Hanging off the monkey bars, Trampolines and climbing walls ★

SOKOL STARS
for kids 0 to 10

Saturdays
3.30 to 4.30

Jan 28
Feb 11 and 25
Mar 11 and 25
Apr 8 and 22
May 6 and 20
Jun 3 and 17

fun

gymnastics

Free
for SOKOL
members
(annual membership is
\$25 for adults)

\$3 per family
for non-
members

snacks

games

Questions ?
call Jane Soopono
9399 3614
0438 014 125

★ Somersaults and bouncing balls, Twinkle twinkle sokol stars, Hanging off the monkey bars ★

České mše se konají v 11.30 ve Strathfieldu v kostele svaté Marty
každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.

Sculptor scoops top prize again

By MARIO CHRISTODOULOU

CZECH artist Václav Fiala has taken top honours for the second year running in the annual *Sculpture By The Sea* exhibition.

Mr Fiala walked away with \$30,000 yesterday after winning the Lexus Prize for Sculpture for his monumental, hardwood sculpture called *Chapel* (pictured). "This work is very Australian ... it was conceived and built in Walcha, in the bush," he said.

Exhibition director David Handley said: "It's a beautiful work, and when lit at night it has another dramatic life - but boy, oh boy, the judges have been brave."

Mr Fiala's piece is one of hundreds scattered around the seaside walk between Bondi and Tamarama. Parents admired the sculptures yesterday while their children ignored hands-off signs to climb under, over and through many of the works.

Bondi resident Katie Kemm, 37, said: "It's great to see people and art occupying the same space and becoming one. People were interacting with the works in a way you would never see in a gallery."

~~~~~

**SOKOLSKÁ RESTAURACE V NAŠEM NÁRODNÍM DOMĚ
JE ZNOVU OTEVŘENA OD SOBOTY 11. ÚNORA A BUDE
V PROVOZU KAŽDOU SOBOTU OD 18 DO 22 HODIN
A KAŽDOU NEDĚLI OD 12 DO 16 HODIN.**

**NABÍZÍME ČESKÁ A SLOVENSKÁ JÍDLA - VEPŘOVÁ,
SVÍČKOVÁ, GULÁŠ, ŘÍZEK, HALUŠKY, LANGOŠE, TRESKA.
ZÁKUSKY JSOU NAŠE SPECIALITA: LASKONKY, ŠPIČKY,
VĚNEČKY, MAKOVÉ KOLÁČE A JINÉ.**

VŠE SI JE MOŽNO ZAKOUPIT I PRO ODNESENÍ DOMŮ.

VELKÝ VÝBĚR NAŠICH PIV I MINERÁLNÍCH VOD.

**PROSTORY MAJÍ KLIMATISACI VČETNĚ ODDĚLENÉ
MÍSTNOSTI PRO SVATBY A JINÉ SOUKROMÉ OSLAVY.**

**VELKÉ BEZPLATNÉ PARKOVIŠTĚ. PRO SKUPINOVÉ
REZERVACE MŮŽE BÝT ZAJIŠTĚN TRANSPORT.**

SLEVA PRO ČLENY SOKOLA A PRO STUDENTY.

MÍSTA SI JE NUTNO PŘEDEM RESERVOVAT NA:

4987 4767, MOB 0410 413 093,

V SOBOTU A V NEDĚLI NA 9452 5617

~~~~~

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

S
O
K
O
L

S
Y
D
N
E
Y

★ 2006 ★
SATURDAYS

★
SOKOL STARS
+
VOLEJBAL
Kids
Oct 10

JANUARY	14. & 28.
FEBRUARY	11. & 25.
MARCH	11. & 25.
APRIL	8. & 22.
MAY	6. & 20.
JUNE	3. & 17.

Mmm

Bratři a sestry, vážení krajané,

přivítali jsme všichni nový rok 2006 s nadějí, že bude ještě lepší a úspěšnější než ten předchozí.

S jistotou můžeme říci, že rok 2006 bude velmi bohatý na sportovní události. V únoru začnou Zimní Olympijské hry, v květnu bude Mistrovství světa v ledním hokeji (IIHF) a v průběhu června a července se koná velmi očekávané Mistrovství světa ve fotbale (FIFA).

Je jisté potěšitelné, že na všech jmenovaných vrcholných sportovních akcích bude zastoupena Česká republika. Doposud však bylo sledování bojů na těchto šampionátech v přímém přenosu, zde v Austrálii, téměř nemožné. Tomu je už ale konec! Zjistili jsme, že čtyři TV stanice v České republice, ČT1, ČT2, NOVA a Prima šíří své programy také po internetu. Vedení Sokola Sydney se tedy rozhodlo umožnit Vám sledování těchto TV kanálů a přiblížit Vám tak život v daleké vlasti. V sokolské restauraci máme velkoplošnou promítací plochu s úhlopříčkou přibližně 3 metry, na níž budete moci sledovat programy uvedených českých TV kanálů.

Pro sportovní fanoušky uvádíme termíny (sydneyský čas) jednotlivých utkání našich reprezentantů:

2006 Olympic Winter Games - Ice hockey (15.2.2006 - 26.2.2006)			
Wednesday, 15 February 2006, 7:00AM	Czech	vs	Germany
Wednesday, 15 February 2006, 10:00AM	Slovak	vs	Russia
Thursday, 16 February 2006, 3:00AM	Czech	vs	Sweden
Thursday, 16 February 2006, 7:00AM	Slovak	vs	Latvia
Saturday, 18 February 2006, 7:00AM	Slovak	vs	USA
Saturday, 18 February 2006, 11:00AM	Czech	vs	Finland
Sunday, 19 February 2006, 6:00AM	Slovak	vs	Kazakhstan
Sunday, 19 February 2006, 10:00AM	Czech	vs	Italy
Tuesday, 21 February 2006, 6:30AM	Czech	vs	Canada
Tuesday, 21 February 2006, 10:00AM	Slovak	vs	Sweden

2006 IIHF World Championship (5.5.2006 - 21.5.2006)			
Friday, 5 May 2006, 5:15AM	Slovak	vs	Finland
Friday, 5 May 2006, 9:15AM	Czech	vs	Latvia
Sunday, 7 May 2006, 4:15AM	Czech	vs	Slovak
Tuesday, 9 May 2006, 8:15AM	Slovak	vs	Latvia
Tuesday, 9 May 2006, 8:15AM	Czech	vs	Finland
Wednesday, 10 May 2006, 4:15AM	Slovak	vs	Russia

2006 FIFA World Cup Germany (9.6.2006 - 9.7.2006)			
Monday, 12 June 2006, 10:00AM	Czech	vs	USA
Saturday, 17 June 2006, 10:00AM	Czech	vs	Ghana
Thursday, 22 June 2006, 8:00AM	Czech	vs	Italy

Věříme, že při sledování přímých přenosů sportovních utkání si vytvoříte pravou sportovní atmosféru, plnou napětí a překvapení a budete vydatně "povzbuzovat" naše reprezentanty přímo v průběhu jejich zápolení na sportovních kolbištích.

Ale i milovníci seriálů, starých českých filmů nebo pohádek si jistě najdou svůj pořad a vytvoří si v jeho průběhu útulnou domácí pohodu.

Všechny sportovní přímé přenosy se budou vysílat v brzkých ranních hodinách australského času. Kterýkoliv pořad však lze kdykoliv vyvolat z archivu.

Jak sami víte, Sokol Sydney je nevýdělečná organizace a její akce zajišťují dobrovolníci. I každé sledování českých TV kanálů pro Vás musí někdo připravit.

Byli bychom tedy rádi, kdybyste nám sdělili svůj předběžný zájem o sledování české TV a vyplnili krátký dotazník, který následuje. Umožní nám to plánovat tak, abychom co nejvíce vyhověli Vaším požadavkům a zbytečně nezneužívali čas našich dobrovolníků.

Nazdar !

Pavel Ott, místostarosta

DOTAZNÍK

Předem děkujeme za Vaše názory

Své odpovědi nám, prosím, sdělte:

Telefonicky na čísla: Pavel 0419 872 835

nebo Jára 02 9807 4468

Faxem: 02 9804 7297

email: pavel@exemail.com.au

Poštou: Sokol Sydney, 16 Grattan Cr, Frenchs Forest 2086

nebo osobně ve foyer sokolovny

SPORTOVNÍ ZÁPASY

1. Který z následujících výroků nejlépe vystihuje Váš zájem o sledování sportovních utkání na velkoplošné obrazovce v Sokole Sydney? Z nabídnutých možností zaškrtněte ☒, prosím, pouze jednu.

- ☐ o sledování zápasů nemám vůbec zájem, pravděpodobně bych vůbec nepřišel(a)
- ☐ o sledování zápasů nemám zájem, ale umím si představit, že bych někdy zkusil(a) přijít
- ☐ zápasy mi stačí sledovat ze záznamu, hlavně aby to bylo v rozumnou dobu (např. ne v noci před pracov. dnem)
- ☐ klíčové zápasy chci vidět v přímém přenosu, ale pouze pokud budou v rozumnou dobu, ostatní stačí ze záznamu
- ☐ klíčové zápasy chci vidět v přímém přenosu, i když to bude třeba ve 4 hodiny ráno, ostatní mi stačí ze záznamu
- ☐ všechny nebo téměř všechny zápasy chci vidět v přímém přenosu, i když to bude třeba ve 4 hodiny ráno

2. Které z těchto zápasů považujete Vy osobně za klíčové, tj. chtěl byste je vidět ať už v přímém přenosu nebo ze záznamu? Můžete označit jednu nebo více možností nebo žádnou.

- ☐ semifinálové, finálové zápasy Čechů v hokeji na 2006 Olympic Winter Games, pokud se proboujeme
- ☐ všechny zápasy Čechů v hokeji na 2006 Olympic Winter Games
- ☐ jiné sporty na 2006 Olympic Winter Games O sledování jakých sportů byste měl(a) zájem? Zapište:
.....
- ☐ semifinálové, finálové zápasy Čechů na 2006 IIHF World Championship, pokud se proboujeme
- ☐ všechny zápasy Čechů na 2006 IIHF World Championship
- ☐ semifinálové, finálové zápasy Čechů 2006 FIFA World Cup Germany, pokud se proboujeme
- ☐ všechny zápasy Čechů na 2006 FIFA World Cup Germany

FILMY A SERIÁLY

3. Máte zájem o sledování českých filmů, pohádek nebo televizních seriálů ze záznamu na velkoplošné obrazovce Sokola Sydney? Z nabídnutých možností zaškrtněte ☒, prosím, pouze jednu.

☐ vůbec ne ☐ spíše ne ☐ nemohu se rozhodnout, zda ano, či ne ☐ spíše ano ☐ určité ano

AKTIVITY SOKOLA SYDNEY

4. Kdy, v jakých dnech a časech, by se podle Vašeho názoru měly záznamy sportovních utkání Čechů nebo českých filmů a seriálů v Sokole Sydney promítat, kdy by Vám to nejlépe vyhovovalo?

	dopoledne	odpoledne	mezi 18. a 20. hod.	po 20. hodině
Pondělí	☐	☐	☐	☐
Úterý	☐	☐	☐	☐
Středa	☐	☐	☐	☐
Čtvrtek	☐	☐	☐	☐
Pátek	☐	☐	☐	☐
Sobota	☐	☐	☐	☐
Neděle	☐	☐	☐	☐

5. Jste ochoten(a) podpořit organizaci těchto akcí v Sokole symbolickým poplatkem \$3 za akci. Z nabídnutých možností zaškrtněte ☒, prosím, pouze jednu.

☐ ano ☐ ne

6. O jaké další akce byste Vy osobně měl(a) zájem, jaké akce byste chtěl(a), aby Sokol Sydney pořádal?

Zapište:
.....

Jméno:

Kontakt (telefon, email nebo adresa):

Pozdrav Světovému svazu sokolstva z Austrálie *Sokol 10/2005*

Vážené sestry a vážení bratři.

Srdečně Vás pozdravujeme z daleké Austrálie a opravdu upřímně děkujeme za pozvání na výroční zasedání Světového svazu sokolstva v Tyršově domě v Praze. Prosíme o laskavé omluvení, že se této důležité schůze nemůžeme zúčastnit.

Sokol Sydney je aktivní a každý pátek se cvičí a sportuje, v úterý je velmi populární „aerobika“, ve středu je na pořadu nohejbal a každou druhou sobotu několik mužstev hraje volejbal. Po stránce ekonomické, žel, vinou malého zájmu o zábavy, které byly hlavním zdrojem příjmu, má Sokol Sydney potíže uhradit nutná roční vydání. Výbor se snaží pronajímat tělocvičnu jiným sportovním organizacím a tím snížit roční finanční schodek.

V Sokole Melbourne se sice necvičí, ale je zde čilo po stránce sociální. Podařilo se jim otevřít několik bytových jednotek pro důchodce v blízkosti Národního domu, který je i s knihovnou každodenně v provozu. Mladší generace hraje volejbal a nohejbal a čas od času se střetne v přátelském utkání se Sokolem Sydney. Sokol Jižní Afrika podniká společenská utkání a výlety do krásné přírody. Jednota Springbok velmi zřídka koresponduje se župou Australskou, které je členem.

Župní náčelnictvo v Canbeře bude nacvičovat na XIV. VS v Praze. Doufáme, že se slet vydaří a župa Australská bude hojně zastoupena. S přáním úspěchu Vašemu zasedání. Nazdar!

Jiří Jelinek, starosta sokolské župy australské.

Výzva

Sestry a bratři, starosta Župy Australské bratr Jiří Jelinek a župní náčelnice sestra Zora Kašpárková posílají výzvu našim čtenářům, všem sokolům i ostatním krajanům, kteří plánují v evropském létě a v australské „zimě“ cestu do České republiky a návštěvu stověžaté Prahy, aby se zúčastnili sletového průvodu Prahou. Průvod se bude konat v neděli 2. července a začne na Václavském náměstí. Přesné místo srazu australských krajanů a dobu Vám sdělíme v příštích dvou číslech, zatím víme, že to bude ráno, v neděli 2. července 2006. Nazdar!

CVIČENÍ PRO DĚTI v sokolském Národním domě
15.30-16.30 hod. vždy v sobotu: 11. a 25. února,
11. a 25. března, 8. a 22. dubna, 6. a 20. května,
3. a 17. června

Volejte Jane 0438 014 125

+++++

České mše se konají v 11.30 ve Strathfieldu v kostele svaté Marty
každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci.

+++++

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

V tomto únorovém čísle Věstníku popřejeme **únoračkám, únorákům a březňáčkám a březňákům!**

Srdečně blahopřejeme a přejeme všechno nejlepší sestrám, které oslaví své kulaté, nebo půlkulaté narozeniny v únoru a v březnu: 10. 2. **Daně Bičíště,** rodačce z Prahy 6.3 **Janě Hendrichové** a **Janě Emilii Pospěchové,** narozené v Šanghaji, 11.3. naši oddané sokolce **Irině Steklé,** 11.3. **Mue Nguyen,** narozené v Baria ve Vietnamu, 18. 3. **Aleně Jeníčkové (jnr.),** rodačce z Prahy, 23.3 **Mance Doležalové,** která se narodila v Lysé nad Labem, od oku 1936 cvičila v Sokole Čelákovice a je autorkou pohledu na Hradčany a Prahu ze Strahovské zahrady, který zdobí naši sokolskou jídelnu, 29.3. **Marušce Jenkins,** která nám pravidelně pomáhá skládat Věstník a 30.3. **Daně Sundgreenové,** která se narodila v Liberci.

A vše nejlepší našim bratrům, kteří ta kulatá nebo půlkulatá výročí oslaví v únoru: 2.2. **Davidu Stevens,** který se narodil v Anglii, 10.2 **Milanu Černému,** rodáku z Gajdar, 14.2. **Jiřímu Kopačkovi,** rodilému Pražáku, 17.2 **Zdeňku Kovačikovi,** zkušenému kytaristovi, **Vladimíru Trejbalovi,** rodáku z Rakovníka a těm co je oslaví v březnu 2006, 11.3. **Karlu Krásnému,** který se narodil v Brně, 14.3 **Josefu Knappovi** narozenému v Jablonném, 26.3. **Danielu Novákovi,** který se narodil Martě a Vaškovi už tady v Sydney a 31.3 **Vladimíru Zrnovi,** který se narodil v Praze, kde patřil ke špičkovým hráčům tenisu.

A těm dříve narozeným, našim seniorům i k nekulatým narozeninám přejeme **vše nejlepší a pevné zdraví:** 11.2. sestře **Jarmile Coufalové,** rodačce z Kolína, kde od roku 1933 cvičila v Sokole, 27.2. bratru **Oldovi Maříkovi,** rodáku z Kdyně na Chodsku, dlouholetému náčelníku naší sydneyjské jednoty, 2.3. bratru **Stanislavu Bertonovi - Brzobohatému,** rodáku z Brna - Židenic, který tráví šťastně svůj zasloužený odpočinek v queenslandském Coolumu, a 17.3. bratru **Pavlu Dostálovi,** rodáku z Plzně, dobrému sportovci - hrál fotbal za Juventus Turin, staviteli silnic a dálnic a štědrému dárci, který Sokolu Sydney moc pomohl s nákupem pozemku v devadesátých letech.

Na závěr ještě jedno přání k nekulatým narozeninám. Jeden z našeho redakčního trojlistku - **Petr Čermák** je oslaví 6. února. Za zbývající dvojici a jistě i za všechny sokoly a čtenáře Věstníku mu přejeme všeho dobré, spokojenost, pevné zdraví a také mnoho dalších let při tvoření našeho Věstníku!

Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude v neděli 2.dubna 2006 ve 14.00 hodin v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest. Přijete-li si oběd od 12 hod. musíte si ho předem objednat na 0410 413 093 nebo 4987 4767.

„SOKOL SYDNEY LTD“ (nic nevynechávat ani nepřidávat) na šeku nebo „Money Order“ je teď jediný „Payee“ australským bankám přijatelný. Prosíme používejte jen tento název pro všechny platby.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2006 VĚSTNÍK \$25?

Ohlasy čtenářů

Milý pane Moravec,

Děkuji za zaslání Věstníku. Je to taková připomínka domova a Vaše články z českých dějin a novodobé události v republice mě nejvíce zajímají. Ví někdo ve Vaší redakci něco o novináři z obrozenské doby - Václavu Matěji Krameriovi?

Pozdravy M. Vernerová, Double Bay NSW

Vážený pane Moravec,

Přikládám šek na \$50.00 jako příspěvek na Věstník. Jsem velmi vděčná, že Sokol udržuje tento list, pro nás v našem velkém stáří jest Věstník jako oxygen.

Mnoho díky L. R. Merenyi, Gloucester NSW

...I always enjoy reading Věstník.

T. Skopek, Gordon NSW

Milý pane Bořek,

děkuji za Váš článek „Kolem Bílé Hory“... Jaká to Sea change ve Vašem myšlení - a moc vítaná - od takového nadaného a populárního velkopisatele jako jste teď Vy. Není snadné psát dějepisné critiques - ale Vy se pustíte zde, i všude jinde, do toho s velkým gustem - a máte můj obdiv. Tento článek vane otevřenou myslí na celý pohled, t.j. i s tou druhou stranou doby habsburské, kterou české dějiny bezprovinile a pohodlně ignorují...

Libuše Paník, Greenwich. NSW

Spokorou a díky přijímám slova uznání paní Libuše Paníkové, jakkoli je její chvála zcela nezasloužená. Nejsem si však vědom zvratu ve svém laickém uvažování o českých dějinách. Jde vlastně jen o zdůraznění jistých faktů - že jsme si Habsburky zvolili jako panovníky sami a že nepřišli do Čech až s Bílou Horou, a že jsme to povstání v roce 1918 „zpackali“ je historickou skutečností. I to, že jejich vláda nepřinášela našemu národu jen svízele. Odstranění nadvlády Vídně a jejího ponižování českosti nicméně zůstává zásluhou těch, kteří k nim nakonec přispěli a českou samostatnost uskutečnili.

B.Š.

Milý pane Zahrádko,

srdečně Vás zdravím a posílám vánoční pozdravy. Vzpomínám na všechny krajany, děkuji jim za vše, co pro mě během mého působení v Austrálii vykonali a přeji jim šťastné svátky vánoční a požehnaný nový rok. Bydlím v Doloplazích na faře s maminkou, velmi špatné vidí ale snaží se mi ještě pomáhat v domácnosti. 14. prosince měla 81 let. V modlitbách vzpomíná a žehná

Páter František Pěncík, Česká republika

Stručná zpráva o stavu rodiny v prosinci 2005

(Zaslal „Zpívající advokát“ JUDr Ivo Jahelka - byl prvním českým umělcem který vystoupil v našem Národním domě po pádu komunismu v Československu.)

Venku mírně sněží,
já můžu říct z fleku:
že jsme celkem svěží,
přiměřeně věku.

Já jen občas nestihám
koncerty a soudy,
na tenise rozhýbám
trochu ztuhlé oudy.

Věrka úsměv na tváři,
v ruce svírá kleště,
kdo k ní přijde - k zubaři -
nahlas volá „JEŠTĚ!“

Děti jdou v mých šlápějích,
ač se někdo diví,
sic nehrají a nepějí,
leč právo je živí.

Obě zatím svobodné,
neláká je sňatek,
neb je to prý výhodné,
nežli přijde spratek.

Máma prádlo vypere,
když přijedou z Prahy,
táta peníz vybere,
tak jaképak snahy.

Přejem krásné vánoce
a do nového roku,
aby bylo každému
do smíchu i skokul

Moc zdraví a vzpomínají Ivo, Věra, Petr, Lenka

Lenoši,

Když už nebudete cvičit, pojedte alespoň rozmnožit naše řady do průvodu, aby to nevypadalo, že celá slavná župa australská je jedna ženská a dvě staré báby!

Sokolové z Boubína

Vážení bratři a sestry v daleké zemi, milí Spořilováci a Nespořilováci,

Posíláme Vám srdečné pozdravy z Prahy, konkrétně ze spořilovské sokolovny, kde se pravidelně scházíme, my spořilovští veteráni, „věrná garda“, a vzpomínáme na mladá sokolská léta. Spořilovští sokoloci jsou stále velmi aktivní a připravují se od těch nejmladších až po veterány na XIV. Vsesokolský slet v roce 2006. Z našeho středu – ovšem z těch mladších – je i spoluautorka skladby pro rodiče a děti „Korálky“. Vzpomínáme zejména na ty, kteří kdysi bývali mezi námi. Kdyby kdokoli z Vás přijel navštívit starou vlast, rádi Vás uvítáme ve spořilovské sokolovně.

S pozdravem Nazdar všechno nejlepší v roce 2006 přeje

Sokol Spořilov

*Kubík
Ladislav
Trumpač
Terák
Další Terákova
Klára Březová*

*Jiří Rezek
Václav Pichlík
Karel Kraus
Karel Vyšehrad
Harry Lang*

*Bohdan Hejzl
Alena Hejzl
Alena Pechmanová
Jarka Novotná*

Žalov.

Počátkem prosince minulého roku nám odešla dlouholetá a oddaná pracovnice Sokola sestra **Boženka Mesteková**. Odešla klidně, ve spánku, ve věku 85 let a budiž jí australská země lehká. Do Austrálie přišla s manželem Rudolfem - i ten je již v Pánu - roku 1949 a od první chvíle byli jak ona tak i její manžel aktivně činní v sydneyjském Sokole. Právě tak jejich dcera Alena cvičila už jako mladičká žákyně a celá rodina Mestekova vykonala pro náš Sokol spoustu obětavé práce. Boženka Mesteková byla po dlouhou řadu let obětavou a vzornou náčelnicí a členkou sokolského výboru a vedla také po léta taneční skupinu dorostenek. Kde bylo zapotřebí přiložit ruku k dílu, tam pomáhala. Když se rodina Mestekova odstěhovala v osmdesátých letech do Canberry, utrpěl sydneyjský Sokol nenahraditelnou ztrátu. Sestra Mesteková začala cvičit v Sokole Cheb v roce 1928, působila za mlada i v pražském Sokole Smíchov II. a sokolování ji bylo jaksi druhou přirozeností. Zde v Sydney působila ještě dlouho předtím než byla postavena sokolovna a její aktivní účast na všech sokolských vystoupeních a představeních, zejména v době bolševické vlády v Československu, byla úctyhodná. Se sestrou Mestekovou nám odešla další reprezentantka staré sokolské gardy - vtělená obětavost, naprostá oddanost sokolské věci a rodné české zemi.

Těsně před uzávěrkou nám bratr Jiří Jelínek zaslal tuto smutnou zprávu:

Po více než dvou letech nesmírného utrpení 10. prosince 2005 zemřel v Paříži bratr Jarka Polanský, který byl významnou postavou pařížského Sokola. Jarku Polanského jsem poznal na sokolském táboře v Lackenhofu v červenci 1982 po slavném sokolském sletě ve Vidni. Jarka vedl sokolskou mládež z Paříže a jako náčelník asistoval vedoucímu tábora. Naše další setkání s Jarkou Polanským bylo 1990 v Paříži a poslední na sletech 1994 a 2000 v Praze. Čest jeho vzácné památce.

ZA JEDNATELEM VLADMÍREM STEKLÝM

Bořek Šindler

Starostové se o sokolské jednoty starají a mají o ně starost. Jednatelé vyjednávají, ujednávají, sjednávají, dojednávají - nu prostě jednájí a starostům tak ulehčují starosti. Bez jednatelů by se starostové ustarali. Není ovšem sokolský jednatel jako sokolský jednatel. Vladimír Steklý byl kdysi po léta vzorným jednatelem Sokola v Sydney a vůbec člověkem vyjimečných kvalit. Když si ho ještě jako poměrně mladého člověka vyžádala ta s kosou, bylo v sydneyjské jednotě - a i mimo ni - plno smutku. Vladimír byl člověk jemný, učenlivý, pečlivý, naprosto poctivý, spolehlivý, charakterní, pracovitý, uvědomělý Čech a Sokol - kolik snad je v české řeči přídavných jmen označujících dobré vlastnosti, tolik by se jich dalo připnout na klop Vladimíra Steklého. Takoví jednatelé Sokola jako byl

on nerostou na stromech. A kdybyste mi koleno vrtali, nevzpomínám na jednu jedinou sokolskou aféru, v níž by byl Vladimír figuroval jako osoba nedobrá, nesnášenlivá, hašteřivá. Sestra Jitka Vilimovská na Vladimíra Steklého vzpomíná s notnou dávkou nostalgie. „Byl to nesmírně schopný člověk. Měl výbornou paměť, všechno jakoby věděl, všechno měl včas hotovo, psal za nás dopisy a všem nezištně a účinně pomáhal kde a jak jen mohl...“ A takové vzpomínky chovají všichni jimž bylo ctí s Vladimírem obcovat.

Do exilu odešel již záhy po únorovém puči, a to v květnu 1948 z Moravy přes Rakousko do americké zóny Německa. Později se ocitl přes Německo a Holandsko v Anglii, kde se též seznámil se svojí pozdější a jedinou manželkou Irenkou. Odtud pak společně odplouvali do Austrálie. Na papíře taková cesta z Moravy do Sydney se dá odbýt několika rádečky, ale ve skutečnosti to všechno probíhalo mnohem dobrodružněji. Z Vladimírova vlastnoručně psaného a dodnes pečlivě zachovaného deníčku vysvítá, že se na cestu z republiky vydal v noci 7.května 1948. Pustil se silnicí z Lednice přes Valtice. „Obtížné je chození ve vinohradech ve stínech noci. Každé nepozorné zlomení větvičky vinného keříku dovede způsobit hodně hluku. Touha po svobodě dává mi sílu pokračovat bez zastávky dále k jihu. Touhu však přemáhá cit, který chce ještě jednou zřít záři osvětlených měst, Mikulova, Valtic. Vždyť je to poslední pohled na noční rodnou zem. Slzy vytrysknou steskem i radostí...“ A pokračuje: „Odpočívám ve 3 hod. ráno již určitě na rakouské straně v budce ve vinohradu... Podle úpravy vinohradů je zřetelné, že nejsem již doma, neboť vše jest přesněji i pečlivěji prováděné. Pravda, to proto, že tyto vinohrady patří vinařům, kteří mají srdce a lásku ke svému majetku. Pravý opak našeho pohraničí... Odpočinek, jen krátký, si dopřávám, abych si mohl jen zakouřit a nechat oschnout pot...“, pokračuje osmého května. Popisuje pak, jak se konečně dostal do rakouské vesničky a „...štěstí mi přálo, neboť v obavách jak se dostat bez peněz dále do hlavního města Rakouska a bez nehody projít ruskou zónou tohoto státu, našel jsem na návsi velké nákladní auto se sudy s vínem pro vídeňský velkoobchod. Šofér mi dovolil svézt se s ním až do Vídně. I jeho šéf, oba byli dobrosrdeční, každý mě obdařil několika rakouskými šilinky k případnému vydání... V jedenáct hodin dopoledne jsem se již dostal na americkou vojenskou policii, která mě vyzpovídala a jako uprchlíka přijala. Dostal jsem také doporučení, s kterým jsem se odebral do uprchlického tábora ve Vídni... Bylo 11.45 hod. Uprchlický tábor se jmenuje Anhoflager...“ To tedy byly první krůčky Vladimíra Steklého v exilu - nic vám to, osmačtyřicátníci, nepřipomíná?

Po obvyklých trampotách v rakouském lágru se pak dostal do britské zóny v německém Münsteru a odtamtud posléze do Holandska. Z Holandska se dopravil po dalších a tehdy obvyklých průtazích do Anglie. Tam brzy našel cestu k místním sokolům. V londýnském Sokole byl činný jako výpomocný pokladník. Ale uspíval jako běželec na cizí půdě i v soukromém životě. Po výpomocných a ponižujících pracích po anglických nemocnicích se uchytil ve skladu obchodního domu Selfridges. Tam jednou vzorně napsal adresu na jistou zakázku, a šéf si ho pak zavolal se slovy - Vy umíte psát? A co tu probíhá ve skladu děláte? To pak vedlo k přeložení do exportního oddělení... V Anglii ho štěstěna také svedla s českou dívkou a spolu pak nakonec zakotvili v Austrálii. Začátky nebyly lehké, někdy se žilo jen i z platu manželčina

jako dělnice – Melbourne, Cowra a Bathurst, ale nakonec přece Sydney. Tam se manželé po dlouhém putování usadili ve vlastním domě. Vladimír, jak vzpomíná Irenka, dovedl všechno na ruku položil. Miloval zahradničení a truhlářinu a doma dovedl všechno upravit a spravit a uvést do chodu. Zde nakonec dostal Vladimír zaměstnání jako potravinářský technolog. Spolu s Irenkou v Austrálii šťastně hospodařili až do okamžiku, kdy Vladimíra skolila zákeřná smrt, a kde skoro až do poslední chvíle pracoval pro sydneyjský Sokol. „Vladimír a Irenka se stali po našem příchodu do Sydney v roce 1969 našimi starostlivými ochránci...“ vděčně vzpomíná sestra Vilimovská. „Zvali nás k sobě domů a Irenka nás oba a později i našeho synka Martina hostovala dobrotami a také bublaninou... Pomáhali nám jak jen mohli... Trávili jsme u nich vánoční dny. Vzpomínám na poslední vánoce s Vladimírem. Zpívaly se u nich koledy, Vláďa vzpomínal a plakal. A příštího roku už mezi námi nebyl...“

Vladimír Steklý se narodil 11.července 1926 v Litoměřicích a jeho otec potom působil až do roku 1939 na Slovensku v Bardějově, odkud byla rodina tisovskými Slováky spolu s mnoha tisíci jinými českými rodinami vykážána v roce 1939. Tam na Slovensku také Vladimír složil svůj první sokolský slib. Po odchodu ze Slovenska studoval v letech 1947 - 48 na vinařské škole v Lednici na Moravě a byl tam členem Slovácké župy sokolské. Členem Sokola Sydney se stal 1.4.1970, kde opět obnovil svůj sokolský slib a na jednatelskou funkci byl doporučen bratrem Václavem Haramulem, tehdejší starostou. Byla to věru šťastná volba.

Vladimír nebyl jen úspěšným a pilným jednatelem naší sydneyjské jednoty. Prosažoval se i v soukromém životě jako muž vzácného charakteru a odborných znalostí. Vystudoval potravinářskou technologii na tehdejší sydneyjské Hawkesbury Agricultural College kde později také přednášel a v Bathurstu pracoval jako potravinář pro společnost Gordon Edgell Ltd. Jeden z hlavních výzkumníků C.S.I.R.O. - tedy hlavní australské výzkumné organizace - se o něm později v roce 1965 v jednom písemném doporučení vyjádřil takto: „I recommend him for his energy and initiative, for his mechanical skill, for his extensive knowledge of food processing procedures, and for his ability to undertake thermal processes and laboratory investigations as required. In fact he possesses versatility far beyond the average. In addition, his character is above reproach whilst he is a most likeable member of the staff... I recommend him without reserve to any future prospective employer.“ Pevně zakotvil v australské C.S.I.R.O. v oboru potravinářství a byl také touto společností vyslán na pomoc mimo Austrálii. Působil například i v pacifické Western Samoa a paní Irenka má uschován dopis od ministra zemědělství oné země z roku 1967, kde mimo jiné stojí: „...I would like to express the gratitude of my Government for the work you have done and to wish you a safe trip to your duties with the C.S.I.R.O. in Australia and the best of good fortune in your future work.“

Byl tedy náš jednatel Vladimír Steklý nejen neobvykle čínorodým sokolským pracovníkem. Dokončil v Austrálii studium oboru, který si doma v republice kdysi zvolil a uplatnil se v něm vskutku nadprůměrně. Jako jeden z těch Čechů nežádajících podpory Austrálie a nedomáhajících se podpor a bezplatného finančního zabezpečení. Dokázal vždycky stát na vlastních nohách. Ač se on sám ve své příslovečné skromnosti o uznání neucházel, zasloužil a zaslouhuje si jej v plné míře. V době, kdy stavba sokolského Národního domu v Sydney vyžadovala bankovní úvěr, bratr Steklý ho garantoval zástavou vlastního domu. Před takovým sokolem klobouk dolů.

**SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO
PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO
LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21HODIN.
VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886
nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765**

Čeští vystěhovalci v Austrálii.

Josef Kořenský: Světem a přírodou (1918)

Mezi nemnohými Čechy, kteří přišli do Austrálie, uvádí se v letech 1838 Jan Jílek z Litomyšle. Zprávu o něm zaslala do Květů (1840) Dobromila Rettigová. Když se Jílek navrátil do vlasti, přinesl s sebou ze Sydneje divadelní ceduli, jež oznamovala, že se tam bude dávat (v anglické řeči) kus: „Vlasta, královna Čechů“.

Za první české vystěhovalce lze pokládati Josefa Poláka a Josefa Ulricha. Polák pocházel z Nových Benátek. Ze škol mladoboleslavských vstoupil brzy do života praktického a zahradničil doma i v cizině. Také hledal štěstí v Anglii, ale nenašel je ani tam a odplavil se společně s Ulrichem 1877 do Západní Austrálie. Působišťem jeho bylo město Perth. Po čtyřech letech svého působení podnikl výpravu do nitrozemí a sbíral rostliny do té doby nepopsané za vůdcovství zeměměřiče Johna Forresta. Po denní lopotě zastával v pustinách i místo kuchaře. Po něm nazvána jest jistá rostlina *Podosperma Polakii*.

Po svém návratu míval Polák různé zaměstnání, ale nešťastné pokusy otrávily mu život. Zklamán ve svých nadějích chtěl opustit Austrálii, ale smrt pokazila jeho úmysl. Zednářská lože, k níž se Polák hlásil, oznámila do Čech, že Josef Polák zemřel 24. října 1899 v tamější nemocnici.

Také Ulrich protloukal se v cizině krušně, ale láska k českým knihám neopouštěla ho nikdy. Rovněž toužil po větší volnosti duševní a proto prahнул jen po svobodné Americe, jakkoli nebyl z těch, již myslí o Američanech: V samé legraci žijí, čtveráci, neb jim s nebe padá, co hrdlo ráčí.

Zdá se, že se Ulrich pachtil za štěstím v Novém světě marně, neboť vidíme ho roku 1878 již zase v Londýně, aby se odplavil s Polákem do Západní Austrálie, kde z čista jasna počal vařit v malém krcálku pivo. Pěšky nachodil se dost a dost. Chodil od farmy k farmě a hledal živobytí. Často scházel se s Polákem a vzpomínali oba na domov. Knedlíky a vepřová se zelím zpříjemňovaly oběma krajanům přátelské tácky.

Aby se Ulrichovi lépe vedlo, jak sám pravil, oženil se a chytal se, čeho jen mohl. Byl ještě mezi těmi, již pomáhali na australském západě zakládati přístavní město Fremantle, kde také zemřel.

O smrti Ulrichově přišla první zpráva do Nymburka z péra vystěhovalce moravského a zněla takto: „Milý pane Poláku! Se srdcem zarmouceným oznamuji Vám k žádosti pí. Ulrichové, co nás těchto dní stihlo. Zajisté, že čekáte nějaký dopis svého přítele ze Západní Austrálie. Ale pan Ulrich Vám již nikdy psátí nebude. Je tomu asi tři neděle, co náš dobrý přítel a rádce skončil. Byl již, jak Vám dobře známo, delší dobu nemocen a podlehl rakovině. Marně bylo úsilí několika lékařů. Ubožák musil býti zbaven operací jazyka, tak že nemohl ani mluvit. Živil ho jen uměle. Na konec ještě oslepl a ohluchl. Žalost naše byla veliká. Vdova po zesnulém marně pátrá po přibuzenstvu, neboť nikdo neví odkud by pocházel. Píši tedy alespoň Vám, jenž tak dlouho udržoval Jste styky s dobrým panem Ulrichem. Budeme zde na něho dlouho vzpomínati. Bylť on jediný v celé Západní Austrálii, jenž mohl mluvit s našimi českými vystěhovalci česky. Dej mu Bůh lehké odpočinutí. My to byli, kteří jsme se dostali za laciný peníz do Západní Austrálie. V březnu byl to rok, co jsme spatřili písčité břeh při Labutí řece. Teď zabýváme se sedlačením. Neodepřete mi toho a podejte co nejdříve zprávu pí. Kláře Ulrichové, víte-li něco o rodišti zesnulého. Adresujte list: Mr. John Havel, Beaconsfield, Fremantle., West Australia.“

Z potomních dopisů vyšlo na jevo, že Josef Ulrich zemřel ve Fremantlu dne 7. května 1907. Pochován je na anglikánském hřbitově. Pohřbu se zúčastnilo mnoho spolků, jichž byl Ulrich členem a zakladatelem. Nescházel ovšem ani svobodní zednáři, jejichž tajemníkem býval Ulrich dlouhý čas. O řádový zájem jevil zesnulý náš krajan veliké účastenství a vyznamenán byl i za svou práci literární zlatou medailí a odměnou 25 liber šterlingů. Vyznamenání odevzdal mu sám starosta města Perthu. O postavení pomníku na hrobě Ulrichově stará se nyní příslušná lože sama.

J. V. Ulrich náležel k trojici přátel: byli to Polák, Vík, Ulrich. Ulrich pocházel z Brd u Nové Paky. Narodil se dne 22. listopadu 1851, jako syn rolníkův, v čísle 25.

Vyučiv se obchodu sešel se s Josefem Polákem z nových Benátek v Londýně a vystěhovali se společně plachetní lodí do Západní Austrálie, Právě jméno Ulrichovo jest vlastně Josef Vík. Někdejší sollicitátor, p. Václav Polák z Nymburka, znal i pravého Ulricha, zahradníka, jenž se chtěl s Víkem a Josefem Polákem rovněž vystěhovati do Austrálie, ale v poslední chvíli ustoupil, vrátil se z Londýna do Čech, odešel potom na Moravu a roku 1882 octnul se v Americe, odkudž často psával Víkovi i Polákovi do Austrálie. Dle všeho zemřel tento pravý Ulrich v jižní Americe. Po smrti tohoto přítele přijal Vík jméno J. V. Ulrich. Proč, nevíme. Na jeho náhrobku měl by státi tedy nápis Vík-Ulrich. V dalekém světě vytříbilo se vzdělání australského Ulricha tak, že náležel mezi nejpřednější vystěhovalce, jaké kdy naše vlast tam poslala. Jest naděje, že zeměměřický úřad Západní Austrálie uctí památku zesnulého J. V. Ulricha trvale a že nazve českou osadu, zakládanou na řece Warren, buď Ulrich, nebo Ulrichstown, t. j. Ulrichovo město.

Čeští vystěhovalci na řece Warren na jihu Západní Austrálie. Farma Glauderova v pralese eukalyptovém roku 1907.

Zesnulý Vík-Ulrich byl ducha pronikavého, nadšený volností a ctitel Husův. Překlady a publikace hraběte Lützova způsobovaly mu mnoho radosti a vedly k časté korespondenci s hrabětem. Vík-Ulrich zanechává po sobě četnou rodinu.

Vík-Ulrich byl si vědom své hrozné nemoci, an píše, „Jsem dosud mezi živými, ale dnové mého života jsou sečteny. Orákul lékařů zní: Rakovina. Z jisté smrti nevysvobodí mne ani pět lékařů. Kromě morfia a odvaru maceškového neužívám žádných léků. Snad by mi pomohla mateřídouška. Prosím Vás, pošlete mi jí trochu z Čech. Přerušovaný spánek krátím si čtením velikého Shakespeara.“

Mateřídouška do Austrálie skutečně došla, ale nemocný se jí již nedočkal.

O osudech našich krajanů v Austrálii podány jsou velmi podrobné údaje v mém cestopisném díle „K protinožcům“. Když objemné dva svazky toho spisu vyšly, chtěli zvědět mnozí čtenáři údaje ještě podrobnější a spisovateli bylo odpovídati ke mnohým dopisům. Austrálie zdála se býti některým čtenářům pravým eldorem a pozemským rájem, a touha po volné přírodě australské vylákala je z vlasti daleko za moře.

Takovou vystěhovaleckou tlupu vedl Moravan F. Glauder. Kolonista Vík-Ulrich z Fremantlu byl vystěhovalcům dobrým rádcem a vyhlédl pro ně pozemky na řece Warren v Busseltoně na jihu Západní Austrálie v okrsku Sussexském. Vystěhovanci byli přijati vládním zástupcem velmi přátelsky a usadili se v rajske přírodě. Ale ráj musí si tam vykouzlití teprve sami. Kolkolem samý prales blahovičnickový neboli eukalyptový. Skrovný stan a dřevěná chýše tvoří tam počátek civilizačního díla.

Pan Glauder, vzor přičinlivého a střidmého muže, je tam zcela spokojen, ale ne tak jeho soused Černý z Vys. Mýta, jenž občas láteří na Austrálii i ze spaní. Glauder je dovedný kovář, zámečník, zahradník, včelař a fotograf. Až zmizí les eukalyptový, rozmnoží se zatím stádo dobytka, přibude bravu a vzejde první úroda na polích a v zelnici. Takové byly počátky i bohatých ovčářů celé Austrálie, vyvážejících znamenitou vlnu do celého světa.

S užitečným dobyt看kem zavedli si v Austrálii také evropské králíky, ale ušáci rozmohli se v boží přírodě australské tak, že náležejí teď k největším škůdcům hospodářství. Marně vynalézají se prostředky jak se těcc milionů králíků zbaviti. Co padne za oběť králíčím konservám, jest jen špetka dobrého v moři australských škůdců.

Počátky sokolského odboje

Po nástupu Hitlera k moci v Německu se sokolové snažili o pěstování brannosti. Jejich horlivá práce vyvrcholila X. všesokolským sletem v roce 1938, který sjednotil celý národ. Nad sletišťem letěla myšlenka, kterou vyslovili muži ve svých prostných od Františka Pecháčka nazvaných "Přísaha republice". Vystoupilo 30.000 mužů najednou. Útvary mužů působily jako hradby a chorál se slovy odhodlání čelit násilí vhaněl slzy do očí:

"Stráž nás volá, bratři,
vztáhněme své paže,
pevně obejmeme
svoji krásnou zemi!"

Na začátku roku 1939 byla založena sokolská odbojová organizace OSVO (Obec sokolská v odboji), známější pod názvem JINDRA. Bylo přitom použito organizačního základu tělocvičných jednot, takže OSVO obsáhla prakticky území celého Protektorátu. Organizační výstavba probíhala do května 1940. V čele sokolského odboje stál zprvu Dr. Augustin Pechlát, a po jeho zatčení a popravě prof. Ladislav Vaněk. Významnou organizační osobností OSVO byl také bratr František Pecháček. Vybraní činovníci a cvičitelé ze žup a jednot absolvovali branný kurz ČOS, kde obdrželi první pokyny pro ilegální práci.

Nově vybudovaná organizace OSVO se stala platným pomocníkem parašutistů vyslaných II. odborem MNO v Londýně v období zimy 1941 do jara 1942. Členové OSVO pomáhali parašutistům s přípravami atentátu na R. Heydricha i po jeho provedení. Mnoho z nich zaplatilo za svou činnost životem.

OSVO zasáhla pronikavě celou Podkrkonošskou župu Jiráskovu, zejména její 1. okrsek, který tvořily jednoty Červenokostelecká, Úpická a do r. 1938 i několik pohraničních jednot Sokola na Trutnovsku.

V čele ilegální skupiny S-21-B 1. sokolského okrsku stál bratr Josef Schejbal, odborný učitel a okrskový náčelník z Malých Svatoňovic.

Narodil se 1.8.1905 ve Velichovkách. Do školy chodil ve Velichovkách a v Jaroměři. Absolvoval učitelský ústav v Hradci Králové. Poté vyučoval na obecných školách ve východních Čechách. Od roku 1929 vyučoval na městské škole v Malých Svatoňovicích přírodovědě, kreslení, krasopisu a později i tělocviku. Ve škole byl přísný, spravedlivý a nekompromisní. Přes jeho přísnost ho děti milovaly. V mimoškolním čase nacvičoval dětská divadelní představení, besídky, sokolské akademie. Výborně zpíval a hrál na housle. Miloval přírodu, znal kdejakou kyticu a broučka. Ačkoli vyrostl v rovině, miloval naše hory (Žaltman, Krkonoše). Učil děti lásce k přírodě. Na

"Zadních horách" s dětmi v předjaří umisťoval tabulky s prosbou bledulí "Netrhejte nás, vykvetly jsme pro všechny." Jeho bývalí žáci na něj dodnes s láskou vzpomínají. Převážnou část svého volného času věnoval práci v Sokole. Vzdělával se ve všech oborech tělesné výchovy. Absolvoval různé cvičitelské kurzy. Závodil v tělocviku obecném, prostém, plavání i lyžování. Věnoval se atletice: vrh koule, hod diskem, oštěpem, skok vysoký i daleký, tehdy tzv. čtyřboj, šestiboj i desetiboj. Na IX. všesokolském sletě roku 1932 v Praze se umístil v nižším oddíle jako 13. mezi 1.677 závodníky a získal medaili. Ještě v roce 1940 úspěšně závodil ve středním oddíle. Propagoval i táboření a brannou výchovu, pro které měl též kurz. Při tomto posledním kurzu u Brna se už formoval budoucí sokolský odboj. Zorganizoval sokolský tábor na Zlatém potoce v Orlických horách, sokolský tábor "U Buku" u Malých Svatoňovic. Zasadil se o výstavbu nového lyžařského můstku v Petrovicích podle návrhu architekta Ing. Jarolímka. Při plánování a výstavbě koupaliště v Malých Svatoňovicích stál v první řadě. Byl cvičitelem střídavě všech složek Sokola v M. Svatoňovicích, vychovával nové závodníky lyžaře, nářadovce i atlety. Nadějně nemajetné závodníky vybavil i ze svého.

Byl náčelníkem jednoty v Malých Svatoňovicích, náčelníkem 1. okrsku župy Jiráskovy, náměstkem župního náčelníka, vedoucím zimních cvičení župy. Kromě toho byl střídavě i župním vzdělavatelem, župním vedoucím táboření atd. Nebylo snad oboru v Sokole, v němž by nepůsobil.

Byl nesmírně čínorodý, houževnatý, přímý, čestný, rovný. Pod jeho zdánlivě tvrdou slupkou bylo křehké jádro. Byl citový a citlivý, velmi taktní. Jeho opravdovost a dobrota neznala mezí.

Nesmírně miloval nejen svou rodinu a kraj, ale především svou vlast a národ. Pro lásku k vlasti obětoval všechno, především však sebe. Byl si vědom, do čeho v odboji jde. Měl možnost a příležitost odejít za hranice, ale z lásky k rodině neodešel, aby nezpůsobil svým drahým pronásledování. Proto také nikdy o své odbojové práci nemluvil, nikdy nic neprozradil, jen aby svou ženu a děti nevystavil nebezpečí. V odbojové práci vytrval do poslední chvíle. "Někdo to musí dělat. Až bude po válce a moji kluci se mě jednou zeptají: "A táto, cos ty tenkrát pro naši svobodu udělal?" Kdybych jim musel říct, že nic, potom bych musel jít a zastřelit se".

Bratr Josef Schejbal byl 30.6.1942 zatčen, 2.7. odsouzen stanným soudem k trestu smrti za spolupráci s parašutisty a 9. 7. 1942 v Pardubicích na Zámečku popraven.

(Podle vyprávění Vlasty Schejbalové.)

Spolupráce se sokolským odbojem

V noci z 28. na 29. prosince 1941 byly shozeny na území Čech tři výsadky: ANTHROPOID (rt. Jozef Gabčík, rt. Jan Kubiš), SILVER B (rt. Jan Zemek, čet. Vladimír Škácha) a SILVER A (npor. Alfréd Bartoš, rtm. Josef Valčík a svob. Jiří Potůček).

SILVER A operoval především na Pardubicku. Prostřednictvím pražského ústředí organizace JINDRA získal spojení na bratra Josefa Schejbala v Malých Svatoňovicích. 8.3. navštívili bratra Schejbala dva neznámí lyžaři, které k němu poslal bratr František Pecháček. Od té doby se datuje spolupráce skupiny S-21-B s výsadkem SILVER A.

Úkolem skupiny S-21-B bylo opatřit a seřadit tajnou vysílačku, která by v případě nutnosti zastoupila vysílačku Libuše. Tento úkol provedli Jaroslav Vokatý z Červeného Kostelce, Jan Balatka z Úpice a Jaroslav Merta ze Rtyně v Podkrkonoší. Telegrafista Potůček osobně prověřil funkčnost vysílačky, kterou po sestavení přemístili odbojáři do Bohdašína. Vysílalo se z půdy bohdašínské školy v dubnu a v květnu 1942. Tehdy ještě Potůček na Bohdašíně nepřebýval. Zatím se střídavě ukrýval v lomu Hluboká u Ležáků a na dalších místech. Bylo totiž nutné střídát vysílací místa, aby nebyli ohroženi přechovávatelé a stanice.

První obětí ze skupiny S-21-B byl poštovní úředník Jan Balatka. 11. dubna se dopustil velké neopatrnosti. Nechal běžet zprávy zahraničního rozhlasu do telefonu pro své spolupracovníky na poště. Bohužel byl s ústřednou propojen telefon úpického nacisty Wilhelma Stehra, který případ ohlásil. Vše bylo předáno gestapu. Od té doby se Jan Balatka skrýval. Když se pro něj stala situace již neúnosná, rozhodl se spáchat sebevraždu. Věděl, co by se dělo, kdyby ho gestapo dostalo živého. 15.6.1942 ukončil v lese na Krákorce svůj život. Sám přetřhl nit, aby po ní

nemohli jít pronásledovatelé a aby nezpůsobil žádné další zatčení, utrpení ani smrt druhých.

18.6.1942 se J. Potůček přestěhoval z Ležáků na Chrudimsku do Bohdašína natrvalo. Úkryt ve větrací šachtě dolu Ida nebyl ještě připraven, a tak se prozatím uchýlil do školy. Zde se o něj postaral řídící učitel bratr Ladislav Satran. Vysílačka byla umístěna opět na půdě a odtud také Potůček vysílal v noci z 25. na 26.6. svoji poslední depeši.

Členové S-21-B hledali naléhavě bezpečnější úkryt pro parašutistu. L. Satran požádal o pomoc MUDr. Dvořáčka ze Rtně v Podkrkonoší. Bohužel se o jejich rozhovoru dozvědělo gestapo.

Bratr Satran dostal zprávu, že by 30.6. mohl být parašutista přemístěn na Královédvorskou. Řídící učitel bratr Karel Ježek z Doubravice by ho ukryl na sokolském tábořišti.

Z. Satranová vyjednala se svým bratrem Antonínem Burdychem ml., že než bude možné přestěhovat telegrafistu do Doubravice, poskytne mu úkryt na svém statku na Končinách. 28. 6. byl parašutista i s vysílačkou přemístěn na Burdychův statek. Ani tento přesun se neobešel bez rizika, protože gestapo provádělo v kraji pátrací akce. Potůčka i s vysílačkou schovali do skryše na obilí, která na statku zůstala ještě z dob 1. světové války.

Konec odbojové skupiny S-21-B

Poznámky ze zabaveného deníku velitele SILVER A A. Bartoše, zachycení depeše neznámé vysílačky v prostoru Červenokostečka a udání MUDr. Dvořáčka iniciovaly 30. 6. rozsáhlou akci gestapa. Nejprve byl zatčen bratr Satran a nezávisle na něm Josef Klikar. Výsledkem krutého výslechu L. Satrana byl náčrtek Burdychova statku s označením skryše. Josef Klikar byl pro nedostatek důkazů propuštěn.

Další kroky gestapa vedly do Končin. Hospodáře A. Burdycha ml. překvapili na poli. A. Burdych využil nepozornosti gestapáků a dal se na útěk. Byl smrtelně postřelen četníkem. A. Burdycha st. pak donutili, aby ukázal úkryt. Potůček vyběhl ze skryše a střelil kolem sebe. Postřelil starého Burdycha a podařilo se mu utéci. Manželku mladého hospodáře stihl srdeční záchvat.

Byt v centru Prahy k pronájmu.

Tento byt je vhodný pro 1 až 4 osoby, je prostorný (skoro 100 m²), kompletně zrenovovaný a moderně zařízený v absolutním centru Prahy (2 minuty pěšky od Václavského náměstí).

Nájemné je 60 AUD pro jednu osobu, 80 AUD pro 2 osoby, 100 AUD pro 3 osoby a 110 AUD pro 4 osoby na noc (minimum 4 noci).

Čisté povlečení a ručníky jsou samozřejmě dodány v ceně.

Sleva je možná za ubytování na 10 dní a více.

Prosím volejte 08 9761 1047 nebo 02 9816 2026 pro bližší informace a booking.

Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude v neděli 2.dubna 2006 ve 14.00 hodin v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest. Přejete-li si oběd od 12 hod. musíte si ho předem objednat na 0410 413 093 nebo 4987 4767.

KINO PONREPO – SOKOLSKÝ NÁRODNÍ DŮM SYDNEY

Představení se obvykle konají každou třetí neděli v měsíci v prvním patře 16 Grattan Crescent, Frenchs Forest v 15.00 hodin v letní a v 14.00 hodin v zimní sezóně.

Neděle 19/2/2006 v 15.00 hodin (Povšimněte si změny začátku představení):

SLUNCE, SENO, EROTIKA

Ve třetím pokračování bláznivých letních komedií se podíváte nejen do známé jihočeské visky Hoštice, ale s jejími svéráznými obyvateli také do Itálie. Tam se totiž vypravili na pozvání družebního italského zemědělského družstva, jehož zaměstnanci se na oplátku chystají do Hoštic. Zatímco v první části filmu se můžete bavit neochotou přizpůsobit se místním poměrům či nezdařenému únosu naplánovaném zhrzenou Milenou a Evíkem, ve druhé části se rozjíždí ztřeštěná snaha zvelebit zanedbanou vesnici a "přiblížit" ji světu, čehož se má dosáhnout především zbudováním nudistické pláže. Jak už to ovšem bývá, objeví se italská delegace v nejméně vhodné chvíli. Kupodivu se jim zanedbané hospodářství družstva zalíbí natolik, že navrhnou uchovat jej jako skanzen. Režie: Zdeněk Troška. Hrají: M. Zounar, H. Růžicková, J. Kretschmerová, J. Lábus, L. Kopřiva a jiní.

Neděle 19/3/2006 v 15.00 hodin:

NESMRTELNÁ TETA

Temperemamentní situační pohádková komedie o vesnickém chasníkovi Matějovi, který náhle pobral rozum a rozhodl se usilovat o ruku princezny Pavlinky, jejíž otec právě o rozum přišel. Než ji získá, musí svést nejednu šarvátku s "nesmrtelnou tetou" Závistí, která spřádá své nekalé záměry a ovládne téměř všechny na zámku. Za ořátelské pomoci Rozumu a štěstí spěje pohádka ke šťastné svatbě a k rozuzlení zašmo drchaného klubka zápletek, při němž i Rozum přijde o rozum. Nejnákladnější český film je natočen na profesionální úrovni, oslní bohatou výpravou a zaujme skvělým hereckým výkonem J. Bohdalové, ji byla role Závisti ušita přímo na míru. Režie: Zdeněk Zelenka. Hrají: J. Bihdalová, F. Blažek, B. Bobuřová, J. Hanzlík, L. Skořepová a jiní.

~~~~~  
**SOKOLSKÁ KNIHOVNA OTEVŘENA PRO**  
**PŮJČKY KNIH A VIDEOKAZET OD ÚNORA DO**  
**LISTOPADU VŽDY V PÁTEK VEČER OD 20 DO 21HODIN.**  
**VOLEJTE RAYE ČERNÉHO tel 02 9451 4886**  
**nebo PETRA ČERMÁKA tel 02 9981 4765**  
~~~~~


Cesta na Východ *P. A. Roček (Sokol 4/2005)*

Jednou z nejvýznamnějších akcí v dějinách Sokola bylo poskytování pomoci zájmovým skupinám, případně organizacím, které teprve ve druhé polovině 19. století s tělovýchovou začínaly. Vedle podpory našich emigrantů, kteří vytvářeli sokolské jednoty v Německu, Vidni, USA, Belgii, Francii a Británii to byla podpora směrem na východ do slovanských a jihoslovanských zemí. Rychlý rozvoj sokolského hnutí v Polsku (rakouský a ruský zábor), Chorvatsku, Slovinsku, Srbsku a Bulharsku zastínila na přelomu 19. a 20. století pomoc ČOS rozvíjející se ruské tělovýchově a sportu.

Ruská tělovýchova vznikala později než v českých zemích, především angažovaností německých turnerů, kterým maximální podporu ekonomického a politického zázemí poskytovala řada německých odborníků a podnikatelů i politicky angažované šlechtické rody. Zatímco se „turnerovalo“ a vznikala řada německo-ruských spolků (především studentských) v Petrohradě, Moskvě, Kyjevě a dalších místech, část ruské populace si byla vědoma německého nebezpečí a požádala o pomoc české sokolstvo.

V průběhu let 1880-1939 poskytoval Sokol (ČOS) ruskému sokolstvu pomoc nejen metodickou, kantorskou, trenérskou, ale i materiální. Totéž se stalo po občanské válce v Rusku v letech 1918-1922, kdy do ČSR přišly tisíce ruských emigrantů a v Praze bylo (vedle Bělehradu) jedno z nejdůležitějších středisek ruské sokolské činnosti.

Otevření ruských archivů po roce 1991 umožňuje podstatně jiné pohledy na dějiny česko-ruské spolupráce ve zmiňovaném historickém období.

První pokusy ruských zájemců o navázání sokolských kontaktů nedopadly dobře. Tyrše a jeho cvičení v Sokole Pražském navštívili lidé, kteří sice formálně prezentovali ruskou žádost, ale patřili spíše do Gogolova Revizora. Tyrš velmi rychle pochopil jejich nekompetentnost. Kontakty se začaly znovu navazovat počátkem 80. let.

František Erben a cvičenky petrohradského Sokola

Po formální stránce zaznamenala sokolská historiografie vyslání prvních cvičitelů do Ruska (včetně kantorů tělocviku na střední a další odborné školy) až koncem 80. let 19. století. Jak ukazují nové poznatky, nebyly to první pokusy a byly monitorovány v polemice mezi Tyršem a generálem Fadějevem i na stránkách sokolského tisku. Hlavní příčinou bylo vítězství Pruska ve válce s Francií, kdy se ukázalo, že bran-

nostní systém Pruska vysoko předčil francouzské zázemí. Pruský model chtělo vedení ruské armády zařadit na program dne. Ten fungoval na bázi drilu, zatímco Tyršovo poselství znělo - nejen tělovýchova, ale i sokolské vzdělávání, oslovení slovanského ducha a pěstování vlastní národní (ruské) filozofie. Materiály ukazují, že ještě před příchodem bratří Grumlíků do Ruska (1889), jako prvních sokolských učitelů a cvičitelů, vznikly sokolské organizace na Ukrajině (hlášení kyjevské a mirohožské policie o nutnosti sledovat činnost sokolských organizací). Hovoří se zde ne o jménech, ale „emisařích“. Je velmi pravděpodobné, že tam jako metodici odcházeli sokolští cvičitelé a učitelé z moravských jednot, protože archiv Sokola Pražského podobný odchod svých členů nevykazuje.

Od roku 1889 začal intenzivní příliv sokolských učitelů a cvičitelů do Ruska, tentokrát již se souhlasem vedení ČOS. Sehráli zde ohromující roli. Materiály ruského ministerstva pro armádu (1904-1905) ukazují, že v řadě kadetek suplovali sokolští metodici a Fr. Erben byl pověřen přípravou ruské olympijské reprezentace na OH 1912 ve Stockholmu (šlo o posluchače kadetek a prvních vojenských sportovních klubů).

Do roku 1914, kdy řada cvičitelů byla internována jako rakouští státní příslušníci a později přešla do ruských legií, se vystřídalo v ruských gymnáziích; sportovních a tělocvičných spolcích, kadetkách a vysokých školách na 286 cvičitelů a metodiků. Mezi nimi slavné osobnosti sokolské historie jako byli Fr. Erben (popraven za heydrichiády), S. Olšanik, Fr. Schnepf a další.

ČOS se starala o zázemí svých „vyslanců“ pořádáním pravidelných kurzů a soustředění a zároveň dostávala informace o politické situaci v ruské monarchii, tendencích a náladách obyvatelstva i činnosti hlavního protivníka na „ruském poli“, turnerů.

O uznání této činnosti svědčí fakt, že od roku 1907 se stávali hosty všesokolských sletů přední ruské politické osobnosti (i osobnosti vojenské), což bylo častou kritikou rakouských úřadů a německých periodik v českých zemích, na straně druhé byl dr. Scheiner jako starosta ČOS přijat ruským ministerským předsedou Stolypinem, k velké nelibosti rakouských ministerstev vnitra a zahraničí.

Nová fakta svědčí i o politické angažovanosti sokolských cvičitelů a tělocvikářů, zejména v období první ruské revoluce 1905-1908, zapojení některých sokolů do ilegální činnosti demokratických složek Ruska a podpore panslovanských myšlenek v podstatné části ruské inteligence.

Česká obec sokolská plnila v Rusku, Bulharsku a v jihoslovanských zemích tři základní úkoly: rozvoj tělovýchovných aktivit, pronikání sokolské myšlenky a sokolské tělocvičné soustavy do sprátelených slovanských zemí a v politické oblasti pak podporovala panslavismus. Svou činností čelila nejen turnerskému tělocviku, ale pomáhala též eliminovat vliv „německých zemí“ (Rakouska-Uherska a Vilémovského Německa) na vlády těchto zemí a jejich instituce.

Sokolští cvičitelé i učitelé tělocviku působili v nejrůznějších oblastech ruského tělocvičného života, kde odolávali rozsáhlé podpoře ruské vlády turnerskému hnutí a německým zájmům v Rusku. Tato situace se přes účast ruské generality na sletech v letech 1907 a 1912 změnila až po rozhovoru dr. Scheinera s ministerským předsedou Stolypinem, který se krátce poté stal obětí atentátu. Bezprostřední obrat znamenalo vypuknutí 1. světové války. Sokolstvo při téměř každoročních poradách a školeních v Praze (1908, 1910) informovalo své zahraniční vyslance, kterými nesporně sokolové v Rusku byli, že v případě narůstajícího konfliktu mezi Ruskem a Německem a Rakousko-Uherskem může dojít u sokolů (jako občanů habsburské monarchie) k jejich internaci. Několik variant na odsun bylo vymyšleno (silně se angažoval Jindra Vaníček), ale události po sarajevském atentátu evakuaci v mnoha případech předešly. Zatímco se podařilo stáhnout část učitelů z Ukrajiny, centrálního Ruska a Kavkazu, v severních částech, ale i tam, kde k evakuaci ani dojít nemohlo (Vladivostok) byli internováni všichni učitelé, kteří v Rusku zůstali. Celkový počet se pohyboval kolem 140 osob, žen i mužů. Internace netrvala dlouho, protože po vzniku ruských legií, České družiny v Kyjevě, se více než 95 % internovaných sokolů přihlásilo do legií a cvičitelky pak do pomocného sboru ruského Červeného kříže. Tato největší skupina „východních“ sokolů obnovila po vytvoření legií spolupráci s Ruským Sokolem, který se velmi angažoval za propuštění svých českých bratří a sester.

Společně s Ruským Sokolem naši „vyslanci“ prožili těžká období východní fronty, řada z nich padla v bojích u Zborova a Bachmače i při evakuaci čs. legií na sibiřské

magistrále. Smyslem sokolské činnosti (cvičilo se dokonce i za občanské války) byl nejen návrat domů a podpora výstavby nově vzniklé demokratické republiky, ale i obnovení sokolské činnosti ve změněných podmínkách v Rusku. Do služeb nové sovětské vlády se přidalo jen nepatrné procento sokolských učitelů a cvičitelů. Nejvyššího postavení dosáhl A. Zikmund, který se stal rektorem první sovětské vysoké tělovýchovné a sportovní školy. Společně se svými sokolskými kolegy, kteří pracovali na významných postech lidového komisariátu školství, fyzikultury i v regionech, se stal obětí Stalinových represí (šlo o první vlnu 1929-1933). Podíváme-li se na situaci sokolského hnutí v Rusku v době války, po revolučních vlnách roku 1917 i následné občanské války, musíme s podivem konstatovat, že sokolské hnutí v Rusku nebylo zakázáno sovětskou vládou, ale fúzovalo pod jednotnou fyzikulturu SSSR v roce 1923. Podoba s událostmi po únoru 1948 není nikterak náhodná.

Řada fyzikulturních jednot si mohla ponechat označení Sokol, což platí prakticky dodnes.

Dr Scheiner s legionáři

V letech 1919-1922 nastala situace, která svým paradoxem patří mezi největší tragédie moderní doby. Ruská občanská válka nejen stála 2 miliony obětí masového vyvražďování a hladomoru, ale znamenala i obrovský exodus těch, kdo odmítali převzetí moci bolševiky po rozpuštění svolaného Ústavodárného shromáždění. Systém formující se z jedné politické strany varoval. Občanská válka tento exodus zesílila. Do nově vzniklého Československa a vítězných i poražených států Evropy emigrovaly statisíce ruských obyvatel. Řada z nich se později do sovětského Ruska vracela, protože - řečeno Gercenem - „my nejsme stavěni na život s jiným vzduchem“.

Absolutní většina však v zahraničí zůstala. Rozsáhlé kolonie Rusů vznikly v Německu, Francii, Švýcarsku, Polsku, ale i ve skandinávských zemích. Největší skupina emigrace se usídlila díky podpoře československé vlády a jejích orgánů v Československé republice. Návrat „zpět“ prožily také desítky sokolských cvičitelů a učitelů, kteří se vraceli s legiemi, nebo v letech 1922-1923 utíkali před sovětskými orgány. Ruský Sokol v zahraničí se mohl ve své pražské enklávě spolehnout na aktivní pomoc ČOS. Mezi přátele dr. Vaníčka, dr. Scheinera a dalších členů sokolského vedení patřili ing. Manochyn, Sultan Krim-Girej, ing. Vynyčuk a řada dalších pozoruhodných osobností.

TO DĚVČÁTKO JSEM JÁ Sokol 6-7/2005

Vážení a milí bratři a sestry! Čekalo tu na mne několik čísel časopisu SOKOL, když jsme se vrátili ze svého zimního pobytu na jihu. Mezi nimi bylo lednové číslo, v kterém mě ihned upoutal obrázek žďárské sokolovny. Moc ráda jsem četla, že od počátku roku je zase v rukou Sokola. Víím, jak brzy po sametové revoluci se věrní žďárští sokolové snažili ji opět do svého majetku dostat a jak to s tím dlouho vypadalo nedobře.

O to mám z toho teď větší radost. Bylo milé číst o jejím založení v roce 1928, kdy prezident Masaryk přijel poklepat na její základní kámen. Byla jsem tomu přítomna a víím, že to byla radostná záležitost. Přiložený obrázek byl při této příležitosti pořízen a snad proto je tak populární, protože tu radostnou atmosféru dne vyjadřuje. Jsem to já v náruči prezidentově. Pamatuji se na to částečně, alespoň co bylo z toho dne nejdůležitější a už jsem o tom mnoha novinářům na jejich žádost pověděla a napsala.

V roce 1928 přijel prezident Masaryk do Žďáru nad Sázavou. Kytíčku mu podala tehdy třiletá Eva Neugebauerová. Snímek se stal v roce 1938 vzorem pro československou dobročinnou známku.

Často máte v sokolském tisku vzpomínky členů pokročilého věku a možná se Vám budou hodit i tyto moje přiložené vzpomínky a ocenění práce Sokola.

V Americe jsme už od roku 1951. Můj manžel, dr. Ladislav Haňka, pracoval ve výzkumu u farmaceutické firmy Upjohn Co, ale teď už jsme oba nějaký čas v penzi. Máme syna, dceru a dva vnuky. Po svém příchodu do USA jsme bydleli skoro dva roky v Cedar Rapids, kde jsme byli členy Sokola a jiných českých spolků; teď jsme celkem dosti daleko od všeho, ale nezapomínáme. Časopis SOKOL pravidelně čtu a mám z něho radost právě tak jako ze vši sokolské činnosti. Moc Vám v ní přeji hodně zdaru. Se srdečným Nazdar!

Eva Haňková-Neugebauerová USA

THE RENAISSANCE

AND THE MANNERISM

1526 – 1612

Prague's Hvězda ("Star") Summer Pavilion, a unique Renaissance structure built to order for Archduke Ferdinand of Tyrol in what was then the outskirts of the city has its floor plan designed after the so-called King Solomon's seal, a magic sign of two intersecting triangles representing the conjunction of the four elements. The rich decorations of the walls and ceilings abound with symbols ranging from sacred geometric patterns reflecting the harmony of the universe to symbols used by the Cabal and the medieval alchemists.

In 1526, the Bohemian Diet elected Archduke Ferdinand I of the Austrian house of Habsburg as the new king. As a result the Habsburgs ruled the Czech lands until the emergence of an independent Czechoslovakia in 1918. Ferdinand's grandson, Emperor Rudolph II, had a unique position among all Habsburg rulers with respect to Bohemia.

EMPEROR RUDOLPH II

STAR PAVILION

THE ORDER OF
THE GOLDEN FLEECE

He was a great collector and connoisseur of the arts and sciences, but also curiosities and esoterica. His vast treasures amounted to something of a Renaissance compendium of the world. The group of astronomers at his court included the Czech-born *Tadeáš Hájek of Hájek* as well as *Giordano Bruno*, an Italian, *Tycho Brahe*, a Dane, and *Johannes Kepler*, a German.

ASTRONOMICAL
INSTRUMENT

Foto: Pavel Ott

Na této a následující straně přetiskujeme další panel z výstavy „Krásy a taje ČR“. Postupně uveřejníme i zbývající 3 panely této významné výstavy.

VIEW OF PRAGUE AND LESSER TOWN,
GIOVANNI CASTRUCCI

RUDOLF II. AS VERTUMNUS,
JOSKY KREMLER (PRAGUE)

RUDOLF II. AS VERTUMNUS,
ARCEBOLDI

Shortly before his death, Rudolf was forced to relinquish the Bohemian crown in favor of his brother Matthias. After Rudolf's demise in 1612, Matthias who now had also the Imperial crown, moved his residence and most of Rudolf's precious collections to Vienna.

It was not long before the heart of Europe was once again torn by strife, when angry Czech magnates threw a pair of the royal cushions from the windows of the Prague castle (a hint at revolt since called *Prague's*), and the Bohemian Diet voted to offer the crown to Frederick of Palatine who was not a Habsburg, the bloody Thirty Years' War ensued.

RUDOLF'S WINDOW,
ST. VITUS CATHEDRAL

TOMB OF RABBI LOW

1519 - 1522

1529

1606 - 1618

1687

EUROPE AND THE WORLD

Spanish sea voyager's first circumnavigate the globe,
Ferdinand Magellan

Vienna first besieged
by Turks

Construction of Istanbul's
Blue Mosque

Kepler formulates
the law on the motion of
the planets

Nejkurióznější rozhovory mezi dispečery a piloty – údajně opravdové.

Tower: Abychom zabránili hluku, uhněte prosím o 45 stupňů doprava.

Pilot: Co můžeme dělat za hluk ve 35000 stopách?

Tower: Takový rachot, když vaše 707 narazí do 727 před vámi.

☺☺☺

Tower: Jste Airbus 320 nebo 340? **Pilot:** Samozřejmě že Airbus 340.

Tower: V tom případě buďte tak laskav a zapněte před startem taky ty dva další motory.

☺☺☺

Pilot: Dobré ráno Bratislavo. **Tower:** Dobré ráno. Pro informaci - tady je Vídeň.

Pilot: Chystáme se na přistání Bratislavo. **Tower:** Tady je opravdu Vídeň.

Pilot: Vídeň? **Tower:** Ano. **Pilot:** Ale proč? My jsme chtěli do Bratislavy.

Tower: O.K. Tak přestaňte přistávat a zahrňte doleva.

☺☺☺

Tower ironicky k pilotovi, který právě obzvlášť tvrdě přistál: No jo, přistání nemusí být žádný tajemství, pasažéři můžou klidně vědět, že jsou dole.

Pilot: To nevadí, oni stejně vždycky tleskají.

☺☺☺

Pilot společnosti Alitalia, kterému blesk vyřadil z provozu pólku cockpitu: Skoro všechno nám vypadlo, nic už nefunguje, ani výškoměr už nic neukazuje...

Po pěti minutách nadávání se ozve pilot jiného letadla: Drž hubu a zemři jako chlap!

☺☺☺

Pilot: Máme málo paliva. Okamžitě žádáme další instrukce.

Tower: Jaká je vaše pozice? Nemáme vás na radaru.

Pilot: Stojíme na dráze 2 a už věčnost čekáme na cisternu.

☺☺☺

Tower: Po přistání jeďte na Taxiway Alpha 7, Alpha 5, Whiskey 2, Delta 1 a Oscar 2.

Pilot: Kde to je? My se tady přeci nevyznáme.

Tower: Nic si z toho nedělejte. Já tu jsem taky teprve druhý den.

☺☺☺

Pilot: Žádáme o povolení ke startu.

Tower: Sorry, nemáme váš letový plán, kam letíte?

Pilot: Do Salzburgu, jako každý pondělí. **Tower:** Dneska je úterý.

Pilot: To je super. Tak to máme volno.

☺☺☺

Tower: Vaše výška a posice? **Pilot:** Měřím 1,80 a sedím vepředu vlevo.

☺☺☺

Tower: Máte dost paliva nebo ne? **Pilot:** Ano. **Tower:** Ano, co? **Pilot:** Ano, pane.

☺☺☺

Tower: Oznamte nám očekávaný čas příletu. **Pilot:** Úterý by se mi docela hodilo.

☺☺☺

A pak se má člověk cítit v letadle bezpečně...

PERLY A PERLIČKY - sokolské i nesokolské

Ono se řekne semenec - jak ho ale zobat? Měkce? Tvrdě? Obojetně? V minulém mynulém čísle čýsle vyslovuje vislovuje jeden vděčný čtenář přání přáný **upravit** upravyt **češtinu** češtinu tak, abychom abichom používali používaly jen jedno y-i. Jak ale na to? Ribí nebo ryby? Bylynky nebo bilinky? Brzy jazyk nazývaty ozývaty se? Brzi jazik nazivati ozívati se? Na takové věci bych bích si netroufal. Musým musím tedy tedy onoho čtenáře zklamat...

Většina našich čtenářů osmačtyřicátníků jistě bude znát **případ dvou slavných hochů, bratří Mašínů**. Dnes žijí - a již to hoši nejsou - ve Spojených Státech. Někdy v roce 1953 se jako mladí hoši s kamarády prostříleli z Kolínska na východoněmeckou hranici, odtud potom do východní zóny Německa a potom dále až do Západního Berlína k Američanům. Přišlo při tom o život několik lidí, včetně jednoho českého poštmistra několika východoněmeckých volkspolicistů. Američané chlapce dopravili do Ameriky a hoši tam vstoupili jako vojáci do americké armády. Byla to tehdy mezinárodní sensace, všude ve svobodném světě o tom psaly dlouho noviny a Mašínové se zařadili mezi hrdiny studené války, nikoli ovšem v Československu, kde tehdy probíhaly popravy odpůrců režimu a kde byli chlapci souzeni in absentia a odsouzeni k těžkým trestům. Jistě byste řekli, že po listopadu 1989 pak byli bratři Mašínové vyznamenáni za prokázané hrdinství, a že byli i režimem presidenta Havla na ně kdysi uvaleného trestu zbaveni. Leč nestalo se tak. Soudní výrok komunistické justice proti nim trvá a Mašínové doposud nenavštívili svoji rodnou zemi. Jejich matka byla komunisty usmýkána ve vězeních k smrti a jejich mladší sestra si též užila své. Zatímco se jim nedavno dostalo vyznamenání kanadských krajanů / exulantů, domácí lidé i česká vláda je stále pokládají za zločince. Je to neuvěřitelné, ale bohužel je tomu tak. President Havel kdysi vyznamenal nejednoho bývalého soudruha - včetně bývalého notorického agitátora Jiřího Pelikána - Mašínové však ve floru nejsou. Takoví jsou tedy mezi námi zločinci... Protože náhodou někteří moji příbuzní žili a žijí v rodné vesničce rodiny Mašínů, v Lošanech u Kolína, věděl jsem o jejich rodině již za války, kdy jejich otec, ruský legionář plukovník Mašín, byl se zbraní v ruce aktivním odpůrcem Němců a byl jimi nakonec i popraven. Syny vychovával v lásce k svobodě a v tom duchu jeho stateční hoši také jednali když i oni se pak postavili v době nejhoršího útlaču proti bolševickému režimu s pistolemi v ruce. To ale většina lidí doma tak - ještě dnes! - nevnímá...

Kdo tvrdí, že se historie neopakuje? Jistý Lord Runciman, nám všem chvalně známý, poslaný Nevillem Chamberlainem do Československa uvážit situaci v létě 1938, hovořil tam skoro výlučně s Henleinovci a pak v Anglii referoval, že je třeba sudetským Němcům ustoupit. Chamberlain s přáteli potom v září Sudety věnoval Hitlerovi a zachránil tak mír na dlouhou dobu, která trvala sotva rok. **Mír za každou cenu**. Celá Evropa tomu tehdy náruživě tleskala. Ve vietnamské akci pak domácí oposice amerického presidenta donutila Vietnam vyklidit a Vietnamce tak zradit. Dnes se začíná dít v Americe cosi podobného. Míráci opět a opět sabotují jakýkoli tvrdý postoj vůči teroristům. Tedy snad další Mnichov? A hvězdy mlčí. Kéž by jen president Bush nekapituloval...

Slovenská zpěvačka Sylvia Virágová opět uspořádala v prosinci minulého roku se svým ensemble tradiční populární koncert v prostorách balmainského presbyteriánského kostela. Mezi účinkujícími jsme tentokrát měli opět příležitost poslechnout si lahodný hlas Heleny Šindelářové, která nás mimo jiné počastovala i Měsíční arií z Dvořákovy Rusalky a duetem z Veselé vdovy provedeným s oblíbeným ruským basistou Dubinským. Není pochyby, že její zesnulý otec Karel Šindelář ji blahovlně a se slzou v oku s výšin žehnal. Dubinský dal k lepšímu - kromě stanoveného repertoáru - také dvě populární ruské písně četným přítomným publikem hojně aplaudované. Miláček obecnstva, Sylvia Virágová, se představila v několika

sólových zpěvech včetně jedné Mařenčiny arie z Prodané nevěsty a také v duetech s Dubinským a Šindelářovou a maďarští posluchači s velkým uznáním kvitovali její maďarské sólo. Ruský houslista Novikov nás oslnil virtuosním přednesem s doprovodem kompetentní klaviristky a pořad byl zakončen koledami. Nechybělo ani několik koled českých - Narodil se Kristus Pán hlaholil kostelem ve skvělé resonanci. Last but not least - slyšeli jsme i mladinkou australskou flétnistku, jednak sólově, ale také ve sboru s ostatními účinkujícími při koledách. Je se nadít, že tento balmainský koncert nebyl poslední toho druhu, a že i příště zaznameneáme melodický hlas nyní již plně vyzrálé Helenky Šindelářové. Mezi obecenstvem prokmitala celá řádka českých hlav a budiž jich tam příště i více. Po představení dala štedrá Sylvia k dobru i vděčně přijaté občerstvení. Příští koncert je proponován na duben, někdy kolem velikonoce.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Prátele v Londýně by se prý rádi dověděli **adresu bývalého četaře Nováka**. Údajně nejprve sloužil v australské armádě, pak se dostal na Střední Východ a přešel do československé armády v Britanii. S tou se zúčastnil bojů u Dunkerque s II. tankovým praporem jako velitel roty. Pokud by někdo mohl podat zprávu nechť se spojí s redakcí Věstníku. Děkujeme.

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Representant České republiky Jakub **Janda zvítězil** v světovém mistrovství ve skocích na lyžích 4. prosince 2005 v Lillehammer ve středním Norsku. Ani Alpy ani jiná evropská pohoří, jak dobře víme, se českými lyžařskými mistry nijak nehemží. Krasobruslení a lední hokej - v tom se Češi vytáhnout dovedou, ve sportu lyžařském však dosud pokulhávají. Proto je mistrovství docilené v Norsku Jakubem Jandou vzácnou, byť ojedinělou, událostí. Avšak my australští Čížkové přece jen máme v lyžaření jeden zajímavý trumf. Čeští lyžaři Antonín (Tonda) Šponar a Saša Nekvapilová - došli do Austrálie hned po roce 1948 - totiž zde dovedli kdysi zavést a zpopularisovat ve Sněžných Horách lyžaření jako sport dříve zdejším obyvatelům prakticky neznámý. Takže Češi obohatili pátý světadíl novým druhem sportu a to nám Čechům budiž zapísáno do zlaté knihy zásluh. Nebude tedy nesnadné uhodnout, že v Melbourne nyní sídlící seniorka českého lyžaření Saša Nekvapilová - dáma již nikoli z nejmladších - se z Jandova skvělého úspěchu raduje. Jistě by se byl radoval i Tonda Šponar kdyby se byl tohoto českého lyžařského vítězství dožil...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Ne že by to výročí bylo letos až tak kulaté, ale přece si zasluhuje alespoň vzpomínky. Třeba takové, že onen **tak zvaný vítězný únor** nebyl vítězstvím pracujících, nýbrž vítězstvím stalinských dogmatiků nejhrubšího bolševického ražení nad československou demokracií. Že ten únor nastolil na několik desetiletí režim bolševického sekretariátu a „diktatury proletariátu“ - tedy partajní diktatury komunistické strany. Že se v únoru 1948 Československo stalo vasalem Kremlu. To je třeba neustále zdůrazňovat hlavně také Dubčekovcům. Ti se mermomocí snaží „vítězný únor“ stavět na vedlejší kolej a nehodlají připustit, že sovětská invaze v roce 1968 byla jen přímým důsledkem diktatury zahájené Gottwaldem a jeho hochy. A dodejme, že i popravy a persekuce demokratů v padesátých letech, a pak i vlastních lidí, zůstávají neodčiněným zločinem všech komunistů, včetně těch dubčekovských, kteří se na onom zločinném konání podíleli.

V Praze na Olšanských hřbitovech se včera sešlo na 200 lidí, aby si připomněli 88. výročí Velké říjnové socialistické revoluce. Úvodem akce, kterou každoročně organizuje Pražská rada KSČM a Komunistický svaz mládeže, prohlásila předsedkyně PR KSČM Marta Semelová, že odkaz Velkého října je stále nadějí pro svět a komunisté se k němu hlásí, navzdory všem štváčkům proti socialismu a komunismu. (*Haló noviny*, 8. listopadu 2005) "A konečně: ministerstvo vnitra vyčítá KSČM, že vychází z děl Marxe, Engelse a Lenina. Já tuto skutečnost naopak považuji za správnou. Jedná se o velké osobnosti, jejichž dílo patří mezi světově uznávané." (*Haló noviny*, 12. prosince 2005) "Hanobeno je nejenom období poválečné, ale i doba minulá, včetně husitství. Tato falzifikace začíná už ve 2. třídě v prvouce, kde v pracovním sešitě je předlistopadové období znázorněno jako období nesvobody se zvýrazněným ostnatým drátem. Prohlubován je pak tento pohled samozřejmě i v následujících ročnících. Já osobně v těchto hodinách zavírám pracovní sešit a učebnici a vyprávím dětem o tomto období podle skutečnosti a podle toho, jak jsem ho prožívala já sama a se mnou miliony dalších lidí, kteří měli práci, domov, sociální jistoty. 9. května chodím s třídou s kyticí šeriku na čestné pohřebiště Rudarmějců na Olšanech či k jiným pomníkům padlých za naši svobodu, jezdíme do Lidic a dalších míst, kde se mohou sami žáci přesvědčit, jak to všechno ve skutečnosti bylo." (*O výuce dějepisu, Naše pravda č. 50-51, prosinec 2005*)

oooooooooooooooooooo

Thousands of men on horseback and on foot take over a field in Slavkov u Brna in the Czech Republic to re-enact Napoleon's triumph over Russia and Austria in the **Battle of Austerlitz** 200 years ago. Sabres clashed and the pounding of cannon and gunfire shook the battlefield, but this time there were not 30,000 dead or wounded. Nearly 4000 members of military history clubs from 22 countries did battle on Saturday about 240 kilometres southeast of Prague.

The Sydney Morning Herald 5/12/2005 Photo: Reuters/David Černý

oooooooooooooooooooo

CZECH supermodel Helena Houdová took a break from the catwalk to visit communist Cuba and was **arrested for taking photographs in a slum**, she said today. The former Miss Czech Republic 1999 runs a foundation in New York that supports disadvantaged children in nine countries, and she wanted to see what she could do to help in Cuba. But on Monday, Cuban security police detained Houdová and her travel companion, Czech psychologist Mariana Kroftová, while they were

taking photographs in the poor Havana neighbourhood of Arroyo Naranjo. The two women were held overnight in police custody and not allowed to call the Czech Embassy. They were released 11 hours later after signing a letter vowing not to engage in "counter-revolutionary" activities, the model said. Police confiscated photographic film, but Houdová said she managed to hide the memory card from her digital camera in her bra. "They screamed at us. We were afraid," Houdová said. "We grew up under communism and know what it is like." "Something needs to change here," Kroftová said. The two women were told not to leave Havana until their departure from Cuba on Sunday.

From correspondents in Havana The Daily Telegraph January 26, 2006

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

Francouzi oslavují jako **národní svátek** přepadení pověstného pařížského vězení La Bastille v roce 1789 králem utlačovanými občany a osvobození vězňů v něm despoticky držených. Američané oslavují den uskutečnění nezávislosti na britské koloniální moci. Švýcaři každoročně prvního srpna vzpomínají na osvobození od rakousko-habsburské nadvlády ustavením svobodné konfederace tří prvotních kantonů Uri, Schwyz a Unterwalden. A co slaví šestadvacátého ledna Australie? Oslavuje jako národní svátek příplutí prvního transportu britských vězňů a založení trestanecké kolonie. Ve skutečnosti tehdy došlo k položení základů nové a později i svobodné společnosti, která se během nějakých stotřiceti let dopracovala na nezávislou federaci šesti australských kolonií s novou a jedinečnou civilisací svobodných lidí s volností, o které se Evropanům ani dnes ještě nesní. Nu, okolnosti však dnes velí spíše zdůrazňovat počáteční pokoření domorodců a oslavujeme tedy důrazně příplutí onoho trestaneckého transportu. Domorodcům se nestačíme omlouvat. Jen tak mezi řádky a řádečky si dovoluujeme nazvat tu historickou událost, kdy vyspělá evropská civilisace zapustila kořeny v nově objeveném světadílu, pravým jménem...

○○○○○○○○○○○○○○○○○○

V pátek 27. ledna 2006 na českém konzulátě v Sydney, generální konzul ing. Jaroslav Doleček oddal v pořadí již třetí českou dvojici. Byli to sl. Marta Kastnerová a pan Radim Madejewski. Novomanželům přejeme aby jim **svatba na pátém kontinentě** přinesla hodně štěstí a lásky po celý život!

Lovec perel Bojar

CVIČENÍ PRO DĚTI v sokolském Národním domě

15.30-16.30 hod. vždy v sobotu: 11. a 25. února,

11. a 25. března, 8. a 22. dubna, 6. a 20. května,

3. a 17. června

Volejte Jane 0438 014 125

Nezapomeňte, že Valná hromada Sokola Sydney bude v neděli 2.dubna 2006 ve 14.00 hodin v sokolském Národním domě ve Frenchs Forest. Přejete-li si oběd od 12 hod. musíte si ho předem objednat na 0410 413 093 nebo 4987 4767.

Šlápějemi dějin a významných výročí, v lednu a únoru.

Před 795-ti lety, v roce 1211, se narodila svatá Anežka Česká. Byla dcerou českého krále Přemysl I. Otakara a jeho první manželky Adlěty Mišeňské. Ještě v mladém věku vstoupila do řádu klarisek, jehož posláním bylo pečovat o chudé a nemocné. Svatá Anežka založila v Praze Na Františku klášter klarisek, který se dodnes zachoval a nyní slouží Národní galerii. Poblíž kostela sv. Haštala založila první pražský „špitál“.

Před 460-ti lety, v roce 1546, se narodil vynikající dánský hvězdář Tycho de Brahe, který prožil dva roky svého života v rudolfinské Praze. Jeho přesná pozorování pomohla Janu Keplerovi formulovat zákony o pohybu nebeských těles.

Před 250-ti lety, 27. ledna 1756, se v Rakousku narodil Wolfgang Amadeus Mozart. Mozart miloval Prahu a Praha milovala a stále miluje Mozarta. V Praze se konaly dvě premiéry jeho oper. První Don Giovanni ve Stavovském divadle a druhá Milosrdnost Tita (Clemency of Titus) při korunovaci císaře Leopolda na českého krále na Hradčanech. Dochovalo se svědectví, že Mozart svoji operu dopisoval v dostavníku při cestě z Vídně na korunovaci v Praze.

Před 218-ti lety, 18. ledna 1788, připlula do Botany Bay tzv. první flotila – First fleet, vedená guvernérem Phillipem s první výpravou trestanců, aby v zemi, zvané New Holland či „Terra Australis“ založili trestaneckou kolonii. Po několika dnech bezvýsledného hledání zdroje pitné vody se flotila přesunula do další zátoky asi 20 km na sever od Botany Bay, kde zvědové našli vydatný pramen vody, který později nazvali Tank Stream. Domorodci se zájmem sledovali nově příchozí, někteří z kanoí. Po několika týdnech jim asi začalo být jasno, že tito příchozí, na rozdíl od minulé výpravy kapitána Cooka, se tu zabydlují. Ani jim v tom nebránili s výjimkou udatného Bennelonga, který vrhl ostěp na guvernéra Phillipa někde v Manly. Jeho odvaha byla později vysoce oceněna prápravnuky těch nověpřípluvších – ti po něm pojmenovali celý mys (Bennelong Point) a restauraci v průčelí Opera House. Ti domorodci asi sotva tušili, že byli němými svědky velké historické události – zrodila se nová krásná země – Austrálie, která zůstala domovem potomků těch domorodců, domovem potomků těch nově příchozích a také, milí čtenáři, domovem našim, domovem našich dětí a našich vnoučat. Kdož ví? Možná, že tenkrát mezi těmi domorodci seděla taková místní Libuše a věstila, že město to Sydney se zvátí bude a jeho sláva se bude dotýkat hvězd. Popřejme si aby tu šťastnou zemi nikdo nepokazil, Happy Australia Day!

Před 160-ti lety, 4. ledna 1846, se narodil autor slavného románu pro děti „Broučci“, Jan Karafiát.

21. února 1846 se v Ostředku u Benešova narodil známý český básník a spisovatel Svatopluk Čech. Asi jste se také ve škole učili verše ze sbírek „Jitřní písně, Nové písně nebo Písně otroka“. Nejznámější je ovšem jeho román „Pravý výlet páně Broučků do měsíce, který snad psal ve vinárně Na Vikárce.

Před 65-ti lety, 24. ledna 1941, se narodil slavný americký zpěvák a skladatel Neil Diamond. V roce 1958 si koupil v Los Angeles svoji první kytaru a začal zpívat a také komponovat. Kdo by neznal „Sweet Caroline“. Svoji pětasedesátku slavil jako bohatý muž, jehož jmění je odhadováno na 150 milionů US \$.

Před 36-ti lety, 16. ledna 1969, se na Václavském náměstí upálil student Karlovy univerzity **Jan Palach**. V dopise, který zanechal na místě napsal: „Vzhledem k tomu, že se naše národy ocitly na okraji beznaděje, rozhodli jsme se vyjádřit svůj protest a probudit lid této země následujícím způsobem. Naše skupina se skládá z dobrovolníků, kteří jsou odhodláni se dát pro naši věc upálit. Já jsem měl tu čest vylosovat si jednotku...“

Před 20-ti lety, 10. ledna 1986, zemřel laureát Nobelovy ceny za literaturu, český básník Jaroslav Seifert.

Před 15-ti lety, 11. ledna 1991, zemřela v malém městě Schenectady v USA v pozhnaném věku 100 let nejslavnější česká sokolka, bývalá náčelnice ČOS sestra **Marie Provazníková**. Žila dost dlouho, aby se dočkala obnovení Sokola v Československé republice.

J.Z.

MÁTE JIŽ ZAPLACENÉ ČLENSKÉ PŘÍSPĚVKY \$25?

První kostka cukru na světě byla vyrobena v Dačicích

[10-07-2005] Autor: Martina Lustigová radio.cz

Kostka cukru - dnes je pro mnohé z nás každodenní součástí běžného života. Ale ne vždy tomu tak bylo. Napadlo by vás, že první kostka cukru byla kdysi vyrobena na území dnešní České republiky? Spolu s Martinou Lustigovou se vypravíme do Dačic, kde první kostka cukru spatřila světlo světa.

Koncem 20. let 19. století založili bratři Tomáš a František Grebnerovi nedaleko Dačic malý cukrovar. To už za sebou měli zkušenosti z francouzských nebo německých cukrovarů a ty mohli, s podporou majitele místního panství Karla Dahlberga, uplatnit.

Jsou na Dačicku vůbec podmínky pro pěstování cukrové řepy? To nám řekne Marie Kučerová z dačického muzea: "Podmínky tady dobré nejsou, protože nadmořská výška je kolem 500 metrů. Cukrovka tu skutečně neměla optimální podmínky. Na to bratři Grebnerové záhy přišli. Zjistili to po třech letech, protože první pokusy učinili v roce 1829, kdy tady oseli cukrovkou asi tři hektary pole. A v roce 1832 skončili."

Už od roku 1833 ale přímo v Dačicích fungovala rafinerie. A právě do ní František Grebner přešel. Rafinerie, která měla své sídlo přímo v centru Dačic, zpočátku zpracovávala pouze třtinový cukr, který byl do Dačic dovážěn z italského Terstu. Ve 40. letech pak už zpracovávala výhradně cukr, který pocházel z domácích zdrojů. Rafinerie přinesla do Dačic hospodářské oživení - do města přišla řada odborníků a místní obyvatelé našli v rafinerii nová pracovní místa. Na jaře 1840 do rafinerie přichází nový ředitel - Jakub Kryštof Rad.

Jakub Kryštof Rad se svou ženou Julianou

"Jakub Kryštof Rad se sem dostává z Vídně, ale rodák byl ze Švýcarska. Byl to zřejmě velice šikovný člověk, kterého si představitelé dačické rafinerie vyhlédli. Měl jistě určité schopnosti a talent a později se proslavil i jinými vynálezy." Nový ředitel začal bezprostředně po svém nástupu s modernizací továrny - pořídil novější stroje a v roce 1842 zavedl do výroby první parní stroj ve městě. Podnik pod jeho vedením vzrůstal a dodával cukr nejen na jižní Moravu a do jižních a východních Čech, ale také do rakouského pohraničí.

Jak vlastně tehdy, počátkem 40. let 19. století, cukr vypadal? Jaký měl tvar?

"Dosavadní tvary cukru byly takové velice nepraktické. Byl to cukr velikánský, buď ve formě homolí nebo takových klobouků nebo veliké kusy, krystaly. Cukr se potom musel sekát, aby se mohl použít na praktické slazení."

To sekání asi nebylo jednoduché...

"Asi to problém byl. Teď si asi těžko dokážeme představit, protože popadneme kostku cukru nebo cukr v jiné podobě. Tehdy to ale byly velké kusy a problém s tím měla i Radova manželka Juliana."

Za vším hledej ženu, říká se. A opravdu - i za vznikem první kostky cukru ženu hledat musíme. Paní Juliana Radová se totiž jednou při porcování homole cukru ošklivě poranila. "Bylo to zřejmě někdy v létě roku 1841. Tehdy přiběhla se zavázaným prstem za manželem a říkala: 'No, podívej se, jak to vypadá! Já jsem se takhle zranila! Musíš s tím něco udělat a vymyslet něco menšího.' Od paní Juliany to byl takový podnět. Ředitel Rad přemýšlel, jaké kousky cukru a jakým stylem vyrobit. A tak se zrodil jeho vynález v podobě lisu na kostky cukru. Asi za dva až tři měsíce od něj paní Juliana dostala hezký dáreček - bedničku s asi 350 kostkami cukru, bílými a červenými. Tak získala takové menší kousky, které mohla prakticky využívat v domácnosti."

Radův vynález odstranil obtížné a nepříjemné sekání a štípání cukru z homolí a první kostky cukru byly na světě. Vynález spatřil světlo světa v roce 1841, ale

trvalo ještě dlouhé měsíce, než se cukr začal sériově vyrábět a než Jakub Kryštof Rad na tuto výrobu získal privilegium. Co to vlastně obnášelo?

"Musel samozřejmě žádat o udělení licence k výrobě kostkového cukru a o schválení patentu. Toho se dočkal až v lednu roku 1843. Potom mohl zahájit pokusy s výrobou. Samozřejmě chtěl podnikání rafinérie oživit právě výrobou těchto kostek cukru, takže v roce 1843 se tím intenzivně zabýval. Na podzim roku 1843 se první kostky cukru skutečně objevily na trhu."

Z Dačic se dodávaly také do Vídně, kde se prodávaly pod názvem "čajový cukr." Balíček o 250 kostkách připomínal bedničku s čínským čajem. Byl samozřejmě opatřen původními dačickými etiketami a stál 50 krejcarů. Jak tehdy kostka cukru vypadala? Jak vlastně byla velká?

"Tehdy dokonce vyráběli dva druhy kostek, mohu-li to tak říci. Jedna kostka byla větší, měla hranu asi 1,5 cm. A ta menší měla hranu asi 1,2 cm. Ta se možná přibližovala dnešní kostce, i když po pravdě řečeno, dnešní kostky ani kostkami nejsou, je to spíše

hranolek."

A tajemství Radova vynálezu? Cukrová moučka se naplnila do otvorů mosazné desky, která měla 400 čtvercových děr a byla usazena na spodní měděnou desku. Obě desky se potom posunuly pod lis, ve kterém se cukr stlačil na polovinu svého původního objemu. Nakonec se kostky vytlačily na dřevěnou podložku a na ni se asi 12 hodin sušily. Pak už se kostky cukru mohly balit.

Výroba kostkového cukru se ale v Dačicích dlouho neudržela. *"Trvala vlastně po celou dobu 40. let, ale skončila poměrně záhy v roce 1852, protože se přece jenom zjišťovalo, že Dačice leží mimo centrum cukrovarnické výroby. Podmínky pro pěstování cukrovky tady byly špatné. Takže rafinérie zanikla v roce 1852."*

Už od poloviny 40. let se hospodářská situace rafinérie začala zhoršovat. A dokonce ani výroba kostkového cukru, do které Jakub Kryštof Rad vkládal velké naděje, očekávané zlepšení nepřinesla. V roce 1846 Rad rezignoval a odešel zpět do Vídně. O několik let později je tedy rafinérie definitivně uzavřena - byla totiž příliš daleko od hlavních řepářských oblastí a náklady na dopravu cukrové řepy se zvyšovaly.

Kostka cukru je pro nás dnes naprostou samozřejmostí. O to překvapivější je fakt, že Radův vynález byl brzy zapomenut. *"Je pravda, že záhy se na Radův vynález zapomnělo. Potom se také přisuzoval jiným osobám. Až ve 30. letech 20. století se zase obnovilo bádání a bylo dokázáno, že Rad je první, kdo s výrobou kostky cukru přišel,"* uzavírá Marie Kučerová.

Jan Voženílek - jedna z neprávem pozapomenutých postav našich dějin [24-07-2005] Autor: Martina Lustigová radio.cz

Historické obzory vám dnes představí jednu z neprávem pozapomenutých postav novodobé české historie - Jana Voženíka. Ten byl v květnových dnech roku 1945 plukovníkem četnictva a šéfem operačního oddělení štábu generálního velitelství uniformované policie. Díky historikovi Pavlu Žáčkovi přijal do studia Radia Praha pozvání Voženíkův syn - Žáviš Josef Voženílek.

Jan Voženílek se narodil v roce 1895. Za první světové války byl nasazen na východní frontě a setkal se například s Trockým nebo Rommelem. 28. říjen 1918 ho už zastihl v Praze: "Byl vůbec jeden z prvních, kteří složili přísahu Národnímu výboru," podotýká Voženíkův syn Žáviš Josef. Od listopadu 1918 pracoval pro četnictvo, s nímž se v prvních týdnech republiky dostal na Slovensko. Ve 20. a 30. letech pak vystřídal několik velitelských postů.

Po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava bylo četnictvo převzato do bezpečnostního aparátu německé policie. Pro ilustraci si připomeňme, jak vlastně četnictvo za války pracovalo. Historikové rozlišují tři základní fáze vývoje. Slovo má Robert Spejchal z Vojenského historického ústavu: *"Byla to fáze vývoje od převzetí v roce 1939 až do veškerého vyhazování legionářů na přelomu let 1940-1941, kdy museli bývalí příslušníci československých legií odejít. Druhá fáze začíná zhruba nástupem Reinharda Heydricha, kdy se zpřísnil režim a četníci byli vyloženě natvrdo využíváni proti vlastním obyvatelům. A pak je poslední fáze, od konce roku 1944 do roku 1945, kdy už vlastně propuká české národní povstání a kdy se do něj policisté a četníci samozřejmě naplno zapojili. Příslušníci četnictva i vládní policie byli v obrovském tlaku ze dvou stran. Jednak ze strany německé okupační správy, kdy museli vykonávat příkazy, bylo jim neustále předkládáno, že jsou zrádci Německé říše. A z druhé strany, ze strany českého obyvatelstva, že kolaborují s Němci apod. Takže ten tlak byl opravdu obrovský. A oni museli nějakým způsobem na jednu stranu aspoň naoko plnit rozkazy a na druhou stranu nepoškozovat české obyvatelstvo. Samozřejmě se to netýká kriminálních činů."*

Voženílek, který zastával funkci pobočníka generálního velitele četnictva, dostal na starosti komunikaci s Gestapem. Toho dokázal využít - například když se snažil zachránit české studenty před koncentračními tábory. *"Můj otec, protože mluvil perfektně německy a měl u německých důstojníků celkem respekt, protože měl uniformu a domluvil se, s nimi vyjednával o tom, aby studenty pustili. Mám doma velký štos děkovných dopisů od kamarádů a spousty lidí. Zkrátka a dobře, pomohl spoustě studentů a tím si udělal dobré jméno."*

Jak vlastně váš otec pomáhal lidem z koncentračních táborů?

"On byl spojovací důstojník ministra vnitra protektorátní vlády na Gestapo."

Takže měl takový vliv, že dokázal lidem pomoci?

"Ten vliv byl prostě osobní. On na Gestapu říkal 'Podívejte, o nic nejde, to jsou jenom študáci, pusťte je.' A oni jich opravdu hodně pustili."

Kolik lidí mohl zachránit?

"To se dá těžko říct. Rozhodně to bylo řádově několik set. A mnoho z nich o tom nevědělo. Na druhou stranu za ním chodili lidé, kamarádi, kterým pomoci nemohl."

Jan Voženílek spolupracoval s protektorátní vládou generála Aloise Eliáše. Snad jen připomeňme, že generál Eliáš byl v úzkém kontaktu s protinacistickým odbojem a byl za tuto činnost popraven. Žáviš Josef Voženílek ke spolupráci svého otce s generálem Eliášem dodává: *"Oni byli kamarádi, velmi blízcí kamarádi. A otec dodával spoustu zpráv od Gestapa. Takže se mu podařilo spoustu lidí varovat a spoustě lidem také pomohl tak, že Eliáš dodával zprávy do Londýna Benešovi. Můj otec měl za celý svůj život největší strach, když po příchodu Heydricha zavřeli Eliáše."* Voženílkovi tehdy samozřejmě hrozilo zatčení, ale Eliáš na něj nic neprozradil a tím jej od této hrozby uchránil.

V dubnu 1945 začal Jan Voženílek velmi úzce spolupracovat s odbojáři. Tehdy například byly skupině Roušar - Kotrlý předány tajné zprávy generálního velitelství uniformované policie o sabotážní činnosti partyzánů. Na konci dubna byla sjednána schůzka Voženílka s Karlem Kutlvašrem, pozdějším vojenským velitelem Prahy. 30. dubna dostal Voženílek od Kutlvašra jasný úkol - během několika hodin měl vypracovat plán obsazení rozhlasu a také hlavního krytu protiletecké policie v Bartolomějské ulici. *"Můj otec nebyl žádný velký intrikán, tak tomu dal jméno 'Rozhlas'. Když chcete dělat takovou nějakou revoluci, tak musíte mít rozhlas."*

Voženílkovi a jeho lidem se podařilo nejen sehnat plány rozhlasové budovy, ale štábní kapitán Bohumil Valtr a kapitán Rudolf Suchánek se seznámili také s režimem, který v rozhlasu panoval. Suchánkovi se dokonce před vypuknutím povstání podařilo rozhlas osobně navštívit. Přestože vlastní události předběhly původní plány, dokázal Jan Voženílek rychle reagovat. 5. května vydal rozkaz k zahájení akce v rozhlasu i k převzetí moci u četnictva a policie. Z rozhlasu se pak po poledni ozývalo: *"Voláme českou policii, české četnictvo, české vojsko, aby ihned přišlo do Českého rozhlasu."* Voženílek a jeho lidé zatím shromažďovali a povstalcům předávali potřebné informace. *"Všechny četnické stanice okolo podávaly zprávy. O každém gestapákovi se vědělo, o každém oddílu se vědělo,"* říká Žáviš Josef Voženílek a Robert Spejchal doplňuje: *"Četnictvo plnilo hlavně funkci předávání zpravodajských"*

zpráv po celých Čechách i Moravě." Povstalcům ale četnictvo také vydávalo zbraně. "On měl spoustu zbraní na Tržišti, na četnickém velitelství, tak jim je dával. Ale ne, že si někdo přišel a neuměl s tím zacházet! Museli to být důstojníci, vybraní lidé, kteří byli schváleni," říká Voženílkův syn. Zbraní a munice byl tehdy kritický nedostatek. Voženílek se také dostal do kontaktu s vlasovci. S nimi se pak účastnil i jednání s Němci a vyjednání příměří do 8. května do 10. hodiny dopolední - pokud nezaútočí policie nebo vlasovci, nebude útočit ani německá posádka.

Po příjezdu Rudé armády četnictvo pomáhalo s umísťováním sovětských jednotek. 11. května byl ale Jan Voženílek ve své kanceláři zatčen. *"Přišli lidé, kteří neuměli česky a všichni měli modré čepice. A to bylo NKVD,"* vzpomíná Záviš Josef Voženílek. Rodina o Janu Voženílkovi několik dní nevěděla - teprve později se jeho syn dozvěděl, že byl v Terezíně. Tam byl uvězněn například s Richardem Bienertem, předsedou poslední protektorátní vlády, s nímž se znal už od roku 1918. Kolem 25. července byl Voženílek propuštěn z vazby a převezen na infekční oddělení nemocnice na Bulovce - nakazil se totiž tyfem, kterému 10. srpna podlehl.

Díky nástupu komunistů k moci byl Jan Voženílek z českých dějin "odstraněn". Záviš Josef Voženílek chce svého otce znovu připomenout - například tak, že po šedesáti letech převezme jeho ostatky do rodinného hrobu na Malvazinkách - stane se tak v pondělí 25. července.

A jaký byl vůbec význam četnictva pro druhý odboj? To shrnuje Robert Spejchal: *"Nebýt četnictva a policie a příslušníků, kteří byli prodchnuti Československem a československou demokracií z dob První republiky, nemohl by existovat ani druhý odboj, protože oni byli ti, kteří kryli udání, nechali přejít do ztracena spoustu případů nebo je nezačali vůbec vyšetřovat, vydávali falešné průkazy, falšovali domovní listy, vyráběli falešná razítka, ukrývali zbraně, apod. Takže bez nich by odboj byl velice těžký."*

OBRÁZKY ZE STARÉ ČESKÉ SYDNEY

Bořek Šindler

BÓJOVÉ V SYDNEY?

Potomky Bójů jsme my Češi se vši pravděpodobnosti sice jen tak za čtverák, ale při dobré vůli by se nějaká ta bójská krev tu a tam z českého pana Nováka i vycedit dala. Byli v naší zemi skoro pět set let, když jsme my Slované byli ještě na houbách někde kolem Dněstru, ne-li kolem Uralu. Propůjčili nám a naší zemi bezplatně svoje jméno, Bojemové, Bohémové, a Bojohémum, země Bójů. Pak je vytlačili germánští Markomané a Kvádové, jak se i dnes děti ve škole učí, a ti si tam pod Řípem také pobýli pár set let a teprve potom došlo na naše praprapraotce. Germáni se usadili žel jen za naším rohem, ale ti Bójové se prošli pak ještě hodně daleko. Bóje i ostatní Kelty totiž Germáni i jiní starověcí a středověcí náfukové hnali posléze mnohem dál. Až do Austrálie? Do Austrálie to bylo už i tehdy před patnácti sty léty moc daleko, ale... Ale zahnali je až k Atlantiku a na Britské ostrovy, dál už to dobře nešlo.

Když se do Britanie dostavili vojíni Julia Césara, našli tam Brity, staré Brity, the ancient Britons. Až do dnešní doby Britové přiznávají jen hrozně neradi, že ti staří Britové nejenže nehovořili anglicky ale dokonce ani staroanglicky. Mluvili keltsky. To víte, že nějaký ten Bój mezi nimi také byl, na to vsaďme krk. Teprve po dalších několika stech letech začali na Britanii najíždět a tam se vylodovat Anglové a naši výbojní sousedé Sasové a Keltům se tam neostýchali zabírat půdu pod nosem. Nakonec po nějakých dalších tisíci letech vyhnali Kelty na Irský ostrov, na Skotské Výšiny, do Walesu a do Cornwallu. To ale Angličanům všechno ještě nestačilo. Když už tak už. Nájezdy na Irský Ostrov pokračovaly po staletí a irským Keltům nakonec vyrvali jejich keltskou mateřštinu a irskou zemi srazili na kolena, donutivše statisíce Irů vystěhovat se do Ameriky anebo se poangličtit, pokud chtěli mít pokoj. Přitom Irové byli národem vysoce kulturním, na evropském kontinentě zakládali kláštery a šířili po staletí křesťanskou víru a jejich mniši plodili nádherné ručně ilustrované bible. S ilustrováním biblí si nicméně ti Keltové - včetně těch, kteří byli z rodu Bójů, poznamenejme - na ony notoricky dobromyslné a mírumilovné Sasíky nepřišli. A teprve nyní jsme tam, kde jsme býti chtěli.

Tedy. Irové se Anglosasíkům bránili, beznadějně leč zuřivě a po dlouhá staletí. Až do dneška se brání. A ještě že byla objevena Austrálie a že se tak Angličanům naskytla příležitost odvážet irské povstalce jako trestance na druhý konec planety. Tak se stalo, že mezi loupežnými vrahy a jinými výborníky se ve zdejší trestanecké kolonii ocitli i političti vězňové. Irové. Z hlediska Anglosasů se londýnský vrah rovnal irskému povstalcovi. Nic nového pod sluncem, Angličané hodili nepohodlné povstalce do jednoho pytle se zločinci. Irové vlastně - podle našich dnešních měřítek - tady tvořili mezi ostatními nově příchozími nedobrovolníky od prvopočátku v Austrálii jakousi trestaneckou elitu. Byli to většinou irští katolíci, zatímco tu námořní pěchotu, která je hlídala, tvořili většinou britští, tedy anglosasští protestanti. To je ovšem z našeho českého hlediska celkem vedlejší. Uhodli jste? Uhodli, zajisté jste to uhodli. Mezi těmi Iry byli, určitě byli, museli být, i potomci našich Bójů. A už jsme doma. Skoro doma. Našli jsme zde v milé Sydney tedy asi také obyvatele našeho Bojohéma, našich Čech. Vědomi jsme si toho tenkrát nebyli, ale to na věci nemění nic. Kdo by této mé teorii neuvěřil, nechť si nevěří. Pochybují ovšem, že by našinec Bojemák a irský Bój na sebe spiklenecky zamrkali kdykoli proti sobě dnes jdou po Elizabeth Street. Ale mohli by zamrkat, mohli by.

Jisto ovšem je, že Irové zde v Austrálii byli první etnickou menšinou, a jejich potomci že se rozrostli a rozkmenili právě tak jako Irové v Bostonu a irští policisté v New Yorku. Byli také mezi prvními zakladateli katolických kostelů v Sydney a jejich potomci si vedou v této zemi svobody velice zdatně. Spočítejte všechny ty Macnamary, Connorse, O Brieny a Kellyje! Irští Keltové mají mimořádný smysl pro humor, obyčejně dovedou dobře zpívat a jejich vtipákování je příslovečné. Anglosasové si z nich dovedou krutě tropit šašky, ale to už patří k irské tragedii. Jen jejich katolickou víru jim nevzali, a ta pojí australské Iry až dodnes.

Nevím, kam by nás zavedly australské statistiky, ale když naše osmačtyřicátnická vlna dorazila do Sydney, neobjevili jsme příliš mnoho nebritských osadníků. Byli tu samozřejmě Italové a Řekové a sem tam nějaký ten zakřiknutý Číňanek, potomek původních čínských zlatokopů. Staroaustralané nikdy - a zejména ne ještě v padesátých letech - nedovedli docenit ani Italy ani Řeky, a hlavně jejich pili. Řekové tehdy kralovali milkbarům a vůbec prvním sydneyjským kavárničkám a doménou Italů bylo zelinářství. Když v sobotu odbila v poledne dvanáctá, Australanům padla a dostat někde něco k jídlu byl zázrak. Právě jen řecké kavárničky a obchůdky byly otevřeny, snad pětadvacet hodin denně. To bylo pod úroveň Staroaustralánů. Řekům a Italům se neřeklo jinak než dagos, tedy bloody dagos. Byli tu tedy bloody Irish, bloody dagos a my, bloody refos. Když se dostavili ještě Estonci, Lotyšů a Litevci, a to již před námi, byli tu pak i bloody Balts. Ale i sebe jsem slyšel jmenovat „that bloody Balt from Yugoslavia“. Československo si Australané zásadně pletli s Jugoslávií - ono to má také hodně společného, totiž to „sl“. Ta kombinace sl Australany sváděla, a ještě svádí, z cesty, pokud nějakou cestou se vůbec snaží šlapat mezi podřadnějšími poddanými Jejího Veličenstva. Všichni z nás si dobře pamatují, jak nás oslovovali „you people“. Takže „we people“ jsme rozhodně nebyli součástí elity. Řekové a Italové byli již otrlí, šli si po svém - a dnes se ale rozhlédněte po Sydney a zkonstatujete, kolik vlivných lidí má „dago“ jména.

Velice zdatně si ovšem dovedli vést židovští přistěhovalci. Ti patří a po tisíciletí patřili k národům zvyklým na žití v diaspoře a na nějaký ten ústrk byli dávno zvyklí. A potom, ti kdo přežili německé námluvy se nemohli dát rozházet čímkoli co je v této zemi slunce mohlo potkat. Právě tak jako Italové a Řekové, i oni „v tom dovedli chodit“ - vždyť řecké a židovské kolonie přetrvávaly ve Středomoří tisíciletí. Všechny tyto tři skupiny věděly jak si zařídit úvěr mezi svými, a umění opatřit si úvěr bylo též děděné celými generacemi. Nám středoevropským netykavkám ústrky vadily, byli jsme v tom vlastně nováčky a pobyt mimo rodnou zemi v naší tradici nebyl, kromě poměrně blízounké Vídne. Ovšem všechna čest Australanům, termínu bloody Jews nikdo neužíval, alespoň jsem to nikdy já nezaznamenal. Snad proto, že ten název se mě netýkal...

Ale zaoceánské lodi vychrlovaly i další národnosti - Jugoslávce, Rusy, Ukrajince, Poláky, oběti Hitlera i Stalina. Pak přišli z Indonésie i z Holandska Holanďané a později i Španělé. I Libanonců přibývalo, tehdy ovšem jen křesťanských. Jen Němce Austrálie tehdy dlouho nechtěla, Francouzi mají tradici chodit do svých kolonií a ostatních byla jen špetička. Politika „bílé Austrálie“ nedovolovala přístup Asiatům.

Australané tehdy v padesátých letech přísně dbali na tu svou samospasitelnou angličtinu. Bavit se na ulici jinou řečí pokládali za nemístnou provokaci. Kursy angličtiny se však konaly jen místy a to šlo tak daleko, že když si Češi v Melbourne začali vydávat Hlas domova, bylo jim nařizováno, že určitá část těch novin musí být tištěna anglicky, a to platilo po mnoho let. Australané sami se však vůbec nikdy nesnažili naučit se jinou řeč než angličtinu. V tom se až dodnes mnoho nezměnilo. Snít o něčem jako je třeba dnešní televizní stanice SBS bylo jen v říši fantasie. A vůbec neanglicky mluvené filmy prostě neexistovaly. V Sydney živořilo jedno jediné kino, kino Savoy, které se na takové filmy specializovalo, poblíže dnešního hotelu Wentworth. Jedním z prvních cizích filmů, kterému se dostalo jakéhos takéhos uznání byl francouzský film La Ronde. Američané tehdy Austrálii jako emigrační možnost prostě ignorovali.

V Sydney let padesátých existovala uniformita jako neúprosná svěrací kazajka. Asimilovat se, ve všem se přizpůsobit, to bylo heslem. A když nad tím dnes člověk přemýšlí, nechce se mu věřit. Ale nekradlo se, dveře mohly zůstat otevřeny celé dny a noci. Nebylo omamných jedů, nebylo drog. V sobotu večer se šlo povinně - skoro povinně - do biografu a všude bylo biografů plno. Na koncerty chodili jen evropští zženštilci a jít na operu bylo pro plnokrevného muže dbalého své mužné nadřazenosti a pověsti společenskou sebevraždou. Co ale bylo vždycky, to byly pláže. Ovšemže bez bikini, ba spíše i pro pány s ramínkovými plavkami, leč pláže přenádherné a s písečkem jakého se takový Saint-Tropez nikdy nedodoluje.

Metamorfóza Sydney ze zapšklého kousku světa, z řiti světa, jak se hovořovalo mezi námi ex-Evropany, na kosmopolitní metropoli je úžasná a neuvěřitelná. Leč pravdivá. Australané, o nichž jsme se domnívali, že jsou nenapravitelnými zápecníky, dokázali pravý opak. Sydney dnes bouří životem a moderností a je to Evropa, která dnes udivuje svou starobylostí a konservativností. Odřikaného největší krajíc? Leč vraťme se k těm našim Bójům.

Dostal jsem se jednou do řeči s jedním chlapiskem. Nu, řeč to byla, ale byl to spíše monolog. Chápal jsem jen asi každé páté slovo. Ten chlapík byl postarší, zavalitý rudokožec a to co na mě chrlil byly šfavnaté nadávky Angličanům. Nejhorší národ na světě, prohlašoval. Chabě jsem tehdy namítal, že asi nikdy nežil v područí kremelských dobrodinců. O tom slyšet nechtěl naprosto nic a jen mlel svou a anglických padouších. Nakonec jsem se dovtípl, že to bude potomek irských trestanců, ne-li přímo sám vystěhovalec z Irska. Dnes bych ho vyslechl s větším pochopením a dostali bychom se určitě i na ty Bóje, ale moje mizerná angličtina tenkrát stála v cestě takovému kulturnímu sblížení. Dostal jsem ale lekci a lekci na celý život. Kromě toho to bylo moje první setkání s irskou historií - a musím se dnes přiznat, že moje středoevropská mysl v té době rozdíl mezi Skoty, Angličany, Welsany a Iry sotva zaznamenávala. O obyvatelích Cornwallu jsem nevěděl rajcenkrecht nic. Byli tedy zajisté oni keltští Bójové důstojnými předchůdci nás Čechů v tom kraji pod Řípem, jak oni tak my si dovedeme pustit ústečka na dlouhou procházku. Jen mi proboha neberte onu iluzi o potomcích našich starých dobrých Bójů tady v Austrálii. A uslyšíte-li Ira, smekněte. Je to vlastně náš člověk.

Čeština v zahraničí - zakonzervovaný jazyk

Michaela Swinkels-Nováková radio.cz 25-09-2005

Lingvistka Michaela Swinkels - Nováková se v cyklu "Čeština, jak ji neznáte" tentokrát zamýšlí nad tím, proč se jazyk v zahraničí uchovává v zakonzervované podobě.

Nedávno jsem se zmínila o jevu tzv. **"zakonzervované češtiny"**, tedy jazyka, který jsme si při odchodu z naší země přinesli do země nové. Tento jev je typický i pro jiné národy. Uvedu několik ilustrací z holandského a amerického jazykového prostředí.

Holandštinu, kterou se mluví v Jižní Africe (tedy afrikaans), si sebou přinesli kolonizátoři v 17. století. Jazyk si uchoval si mnoho archaických slov, z nichž se pak tvořily neologizmy. Například místo slova **"garage"** [charáže] byl tento tehdy neexistující pojem vytvořen kalkem: **"motor hawe"** [mótor háve], čili doslova **"přístav pro motor"**. Adekvátně přeložit slovo **"snelweg"** [snelwech] (dálnice) se však nepodařilo, dálnici se říká **"deur pad"** [déur pad], což znamená doslova **"cestička ke**

dveřím". V afrikánštině neexistují některá typická holandská slova jako "**polder**" (kus pevniny vytvořený zasypáním moře), což by se ještě dalo pochopit, ale kam zmizel neodmyslitelně holandský "**kaas**" (sýr)? Pro výraz "**zahrádka**" se používá staré slovo "**hof**" - a to už jsme také u vlámštiny.

Rozdíl mezi vlámštinou a holandštinou je menší než mezi češtinou a slovenštinou. Vlámština je však tzv. hyperkorektní: užívá starších slov i gramatických tvarů. Zajímavým jevem je tykání a vykání. V holandštině je to jako v češtině: "**jij**" [jej] (ty) a "**U**" [Y] (vy). Ve vlámské holanštině však existují tvary tři: "**jij**", "**U**" a "**gij**" [chej]. Když jsem zjistila, že "**U**" říká např. matka svým dětem a dokonce i psovi, obrátila jsem se na vědu. "**Gij**" je prý "mírně důvěrný stupeň mezi vykáním a tykáním".

To ovšem nevysvětluje, proč se dětem a psovi vyká? Vraťme se k češtině.

V českých knihách vydaných v Americe koncem 19. a začátkem 20. století se např. neskladovala místní jména a každé slovo v titulu se psalo, podle amerického vzoru, s velkým počátečním písmenem: Dějiny Osady České v Cleveland, Ohio, 1895, Dějiny Čechův Amerických, 1904.

A jak mluvili Češi například ve válce Severu proti Jihu?

Zajisté svou importovanou češtinou, ozvláštněnou aktuálními americkými výrazy, například "**bamři**" (bummers, původně pobudové, ve válce však vojáci, kteří dezertovali nebo se prostě ztratili). Někteří byli "**dráftováci**" (draft = odvést na vojnu) a jiní "**disčárdžování**" (discharge = propustit ze služby), ale většina "**fajtovala**" (fight = bojovat). Jazyk lámající slovo "**foradžři**" (foragers) se používalo pro vojáky pověřené zásobováním. "**Gin**" byl spíše než lihovina stroj na vyzrňování bavlny a "**midvajfka**" (midwife) byla porodní bába. Velmi malebné bylo i slovo "**quickstep**", nikoliv ve významu rychlého tance, ale ve smyslu, promiňte, průjem čili běhavka.

Závěrem ještě jeden zajímavý lingvistický útvar, a sice "**NAPRSTSQUAW**" [náprstskwó]. Tak se říkalo v USA družce Vojty Náprstka (přítelkyni B. Němcové), která používala jeho příjmení s českou ženskou koncovkou: Náprstková. Američané ovšem význam českých koncovek nechápou, ale "-ová" jim znělo přibližně jako "**squaw**" ["skwó"], indiánské slovo pro ženu, a objevilo se i v Náprstkových německých novinách, které v Americe vydával. (Více se dozvíte v románu J. Škvoreckého "Nevěsta z Texasu.") Příště si povíme něco o tom, jak se česky učili a učí cizinci.

Písnička Ivana Mládka o "zapeklité češtině" předoslala o čem je projekt, který vám na tomto místě **Radio Praha** nabízí.

Nejedná se o kurz českého jazyka, jak by se mohlo na první pohled zdát. Je to spíše povídání a zamyšlení o češtině, jejích proměnách v závislosti na společenském životě, historii a podobně. Jednotlivé kapitoly se pozastavují u různých zvláštností a zajímavostí, které v současné češtině nalézáme.

Doufáme, že se vám tato série zastavení nad českým jazykem bude líbit. Přivítáme samozřejmě vaše názory a připomínky.

Z TAJŮ KRÁS ČESKÉ ŘEČI

Bořek Šindler

Smíme vůbec, my čeští tvorové vegetující za sedmero horami, desatero řekami a dvacatero moři na pokraji domácího českého jazyka, smíme my vůbec přikládat ucho k jazykovému vývoji doma a svým na tisíce mil vzdáleným okem kriticky sledovat české hemžení na české půdě? I když to ten vývoj neovlivní, nedejme se ale odradit ignorancí domácích uživatelů ani jejich nedůtklivostí a vrhněme své slabounké reflektůrky do českých jazykových končin. Konečně pohledy z dalek si také zasluhují pozornost. Tím nepravíme, že jazykový vývoj doma bychom nutně měli odsuzovat.

Odvíjí - abychom použili nového českého slovesa - odvíjí se nám v naší řeči cosi vpravdě senačního. Nejedná se o tom jevu kupodivu v Radě Spojených národů, ba ani Evropská Unie jej nebere na přetřes. Nedostalo se to na pořad debat českých zahrádkářů, nezmiňují se o tom brněnští králíkáři, klub znojemských holubářů o tomto epochálním odvíjení se zachovává zatvrzelé mlčení, a rty Černinského paláce setrvávají v tradičním zapečetění, v ministerském zálepu. Oč že jde? O české infinitivy. Nejste omráčení? O vývoj českých infinitivů jde, o nic méně, a vy nejste

omráčení? A nyní bychom měli již konečně prozraditi a čem je zde psáti. Lze k tomuto jevu jen přihlížeti a mlčeti? Nikolivěk. Nutno to rozmáznouti. Anebo snad rozmáznout? Nu a v tom to právě vězí, právě v tom. Rozmáznout či rozmáznouti?

Kdejaký okresní pisálek vám potvrdí, že musíme toho a onoho dbáti, to a ono si uvědomiti, připomenouti to a ono. Když na tribunu vystoupí třeba v Kardašově Řečici takový místní kandidát poslanectví, uslyšíte ho medle praviti, čeho je nám vždy třeba si vážiti. Jinak - tedy celostátně - musíme dbát, nikoli dbáti, musíme jednat, nikoli jednati, dát si bacha, nikoli bacha si dáti. Na počátku tohoto procesu stál asi i sám Masaryk, snad pod vlivem Karla Čapka, a každý z jejich pera vyšlý neurčitý způsob slovesný už tehdy začal postrádat to „i“, tedy jen umět čist, nikoli uměti čist, bavit, skákat, pracovat, honit, mudrovat, sokolovat, nikoli mudrovati, sokolovati. Dnes už to všechno došlo tak daleko, že české infinitivy se vyskytují šmahem zakončeny pouze na „t“. Pravidla sice stále dovolují i „ti“ infinitivy, ale ty už byly skutečně zatlačeny jen do okresní mluvy lokálních zpátečníků. Budete-li se tohoto vývoje štítiti, za vývojem budete věčně pokulhávati ba i klopýtati. Ale zatleskejme těm „t“ koncovkám, to „ti“ už ať vezme za své. Dále bychom se v tom neměli babrati.

Všimněme si ale, že česká slovesa se nicméně honosí i jinou koncovkou, a to velmi starou. Řici, pěci, těci, moci, vléci, utéci, navléci, převléci, obléci, ztéci, stéci, dosíci. Náš Venca Tvrdšas, pražský to taxikář, nikdy doposaváde nebyl slyšán přenést přes svůj taxikářský ret větu jako že se musí dojiti převléci, to by se on raději nechal usmrtit než aby neproněsl, že se de převlíct. Hovorová čeština se už dávno vyhýbala těm -ěci a -íci, a ponechávala je literátům. Ty nakonec nezradil nikdo menší než sám Václav Havel a spisovatelé dnes už také holdují s Havlem a Vencou taxikářem oněm -íct a -ěct. Václav Havel a jeho pokračovatelé vám tedy mohou, pardon můžou, jen říct, že jestli se vám českým holoubkům konsumentům a holubičkám konsumentkám to -íct a -ěct nepáčí, tak - a pak by mohla následovat slova nepřistojná ba nepřislušná do literární češtiny. Takže jsme opět trochu zchudli a já rád přiznávám že se mi nijak moc nezamlouvá říci říct. O těchto problémech, a jsou to problémy a vývoje no řekněte věru sensační - no, uznejte - vám žádná králikářská hlídka nepoví pranic. Dokonce ani poslední číslo břeclovského Holubářského Posla nepřineslo ve svém jazykovém zákympi ani zmíněčku. Že s touto jazykovou sensací přichází na světlo právě sokolský Věstník v městě Sydney by si mělo zasloužit pochvaly. Pryč s „ti“, to ano. Ale říci „říct“, to raději ne.

A jsme-li už - pardon : dyš už sme - u nakousávání zajímavých tajů a jinotajů, měli by jsme? Měli by jsme? Tato ohnivzdorná zrůda však našťestí do spisovného jazyka dosud nepronikla. Doufejme, že nikdy nepronikne. I když ten chudák Venca Tvrdšas nikdy nevysloví to měli bychom a trvá na tom svém bysme, modleme se alespoň, aby si spisovná čeština to bychom podržela na čestném místě, Venca Nevenca. Měli by jsme to prosazovat. Měli by jste. Všimli jste si, že v republice se teď houfně píše co by jste nebo by jsme měli a co by jste nebo by jste neměli. Napsat to byste neměli se nějak pokládá za padělek. Bych, bys, by, bychom byste, by. Není to ale jako volání v poušti? Totéž jaksí lze povědět o tom samém. Ještě za třicátých let minulého století plativalo, že to samé, ten samý jsou vyložené a nepřipustné germanismy. Tentýž, tatáž, totéž, titíž, tytéž, tatáž? Ale dnes je v republice moderní ten samý, ta samá, to samé, ti samí, ty samé - a pod vlivem angličtiny se to znovu a znovu utvrzuje. Vencu Tvrdšasa musíme už nechat na pokoji, ten bude a zůstane tím samým Vencou. Ale my Nevencové?

Tyto úvahy by nás dále dovedly k otázce kde končí občasná povolnost spisovatelů k používání hovorového jazyka v literárních dílech a kde začíná nechutné zlidovění a zvlgárnění našeho tak usilovně vypěstěného jazyka. To jsou otázky sice závažné, leč necítíme se povolání zde je řešit. Americká literatura se samozřejmě hemží americkou lidovostí, i americkou vulgaritou a často lidovostí a vulgaritou oplzlou, to ale nemusí nutně vést k našemu nekritickému opičení se. Snad bychom se měli alespoň občas přidržet českého rčení vocamcať až pocamcať...

MÁTE JIŽ ZAPLACENÝ 2006 VĚSTNÍK \$25?

DVA KNIŽNÍ DRAHOKAMY

Každá z těchto pozoruhodných českých knih je z jiného těsta, ale obě stojí za pečlivé přečtení. Pořídte si je a uvidíte.

První z nich je autobiografická kniha vzpomínek československého letce v Britanii „**BYL JSEM LETCEM R.A.F.**“ navigátora plukovníka Jaroslava Nováka.

Plukovník Jaroslav Novák je naší české komunitě dobře znám. Od padesátých let žije v Newcastlu, donedávna tam vlastnil velkou firmu s fotografickými přístroji a pomůckami a také tam sportovně létal. Za války byl totiž příslušníkem Královských Leteckých Sil (Royal Air Force, RAFu) a jako člen československé západní armády v Britanii se zasloužil o osvobození republiky. O jeho osudech se dočtete v jeho životopisné knize vzpomínek, kterou zpracovala česká spisovatelka dr. Libuše Konrádová.

Plukovník Novák pochází z Benátek nad Jizerou, kde se narodil v roce 1921 a brzy po maturitě - již za okupace v roce 1939 - tajně opustil přes Slovensko Protektorát a po dlouhém a svízelném putování se konečně dostal do Francie kde vstoupil do československé dobrovolnické armády. Ta byla nejprve nasazena v bojích proti německé Wehrmacht v severní Francii a později se ocitla v jižním přístavu Sète. S úmyslem bojovat odcházel mladistvý Jarka Novák z domova a později po kapitulaci Francie byl spolu s mnoha tisíci kamarády přes Gibraltar lodí dopraven do Anglie. Ta tehdy stála v boji proti hitlerovskému Německu po pádu Francie osamocena a mladému Jaroslavovi okamžitě začala imponovat kuráž Britů. Ti československé vojáky přijali s nadšením jako spolubojovníky proti společnému nepříteli a Jaroslavovi se posléze podařilo přijetí do svazu R.A.F. kde potom do konce války jako vycvičený navigátor létal v bojích proti německým ponorkám i v leteckých srážkách s Luftwaffe. Byl několikrát vyznamenán - ale ovšem po návratu do Čech v roce 1945 se místo patřičného uznání svých zásluh dočkal jako „Západák“ odsunutí na vedlejší kolej. Po jistou dobu pak sice létal ve vojenském i civilním československém letectvu do Londýna, do Indie, do Moskvy i jinam, avšak ještě před Vítězným únorem naštěstí včas znovu opustil své rodiště. Uchytil se nejprve v Jižní Africe, ale nakonec zakotvil pevně v Sydney, kde začal pracovat ve fotografii, nejdříve jako pouhý špatně placený zaměstnanec a později ve svém vlastním podniku. Podařilo se mu do Austrálie dopravit i svoji jihoafrickou lásku, s níž se zde oženil a která mu až do své smrti zůstala věrnou družkou.

Životopis plukovníka Nováka se čte skoro jako detektivka, a měli by se s ním obeznámit hlavně mladí Češi. Některé pasáže z knihy si zasluhují doslovného ocitování: „...Útěky za hranice byly pro většinu budoucích příslušníků R.A.F. stejné. Přechod přes slovenskou hranici do Maďarska, Jugoslávie, Řecka, Turecka, dolů na Ankaru, Damašek, Bejrút a pak lodí do Francie... Německý vpád do Belgie byl dokonalým probuzením - (*pro Francouze, pozn.B.Š.*) z bezstarostného „však my je dostaneme!“ ... Paříž se začala vylidňovat ... Města a vesnice, kudy jsme táhli, byly naprosto vylidněné ... některé domy hořely, protože ustupující Francouzi je zapálili, aby nepadly Němcům do rukou ... Bombardování začalo v plné síle a zběsilosti, když jsme dostali rozkaz ustoupit za řeku Loiru ... A přesto se potom podařilo několika anglickým lodím odvézt zbytek československé armády, která se shromažďovala na jihu Francie ... přes Gibraltar ... Do Liverpoolu jsme připluli 13.července 1940 ... 27.července nás v Cholmondeley přijel navštívit prezident Beneš. Krátce nato jsme byli uznáni jako československá zahraniční armáda. dostali jsme britskou polní uniformu a zvýšili nám denní žold.

Byl jsem přidělen k telegrafistům a naše stanoviště se nacházelo blízko Stratfordu on Avon ... V roce 1941 jsem byl vybrán s pěti dalšími do důstojnické školy ... A když začali verbovat k letectvu, žádal jsem o zařazení ... V prosinci nám začal základní výcvik pro navigátory ... Fantasticky vzrušujícím zážitkem byl můj první let 12.duna 1942 v De Havilland Domina ... Cvičili jsme hlavně na bombardérech Oxford, později Wellington ... Německé ponorky ve snaze izolovat Britské ostrovy od dovozu ze zámorí potápěly všechny lodě ... Od navigátora se vyžadovala perfektní přesnost pro určený cíl, kterým byla loď či ponorka ... A chtěl bych se také zmínit o tom, že my Čechoslováci jsme bojovali v Královském letectvu v britských uniformách s páskou na rameni Czechoslovakia ... Jak jsem přišel k Bobbymu? Byl jsem přáteli pozván na vánoce do nemocnice v Readingu a tam se zúčastnil rozdávání dárků ... Všiml jsem si pleteného zajička a velmi se mi líbil ... dostal jsem ho ... začal jsem ho chovat jako

talisman a nikdy se nestalo, že bych letěl bez něho ... Mám Bobbyho dodnes a byl se mnou v září 1991 v Praze při naší morální rehabilitaci ... 311. československá bombardovací peruť (jejíž členem byl i plk. J.N., pozn. B.Š.) úspěšně bombardovala německé loďstvo již od roku 1941 ... Pouze národ, jehož muži jsou připraveni chopit se zbraně a bojovat, případně i zemřít pro svobodu své vlasti, pouze takový národ má právo, aby svobodně žil ...". Tato poslední citace je, vlastně byla a stále je podstatou autorova myšlení.

Z knihy vzpomínek letce plukovníka Nováka by se ovšem dala vybrat celá řada dalších perel a drahokamů. S těmi se můžete obeznámit když si knížku pořídíte. Jarka Novák, můj dobrý přítel, se konečně po listopadu 1989 spolu s ostatními kamarády ze západní armády dočkal uznání své statečnosti, odhodlání bojovat a zásluh o obnovení svobody od německé okupace.

Knihu vydala Euromedia Group k.s. v roce 2004 v Praze.

HANSPAULKA

Neznáte Degnici? Ani Dehnice? Jestliže nikoli, nezoufejte, ale přečtěte si knížečku „HANSPAULKA“, připravenou Danielou Houškovou a vydanou nakladatelstvím Unicornis minulého roku obsahující historii, vzpomínky a zajímavosti o Hanspaulce. Litovat nebudete. Dočtete se, že Degnice a později Dehnice bylo původní jméno pozdější pražské čtvrti Dejvic, a že to kdysi byla ves ležící na svazích pod Horní Šárkou, a že první písemná zpráva o ní pochází z roku 1088, což je úctyhodný letopočet, a to v zakládající listině vyšehradské kapituly jako donace krále Vratislava II.

To nemáte, milí zlatí, to nemáte ale ponětí kolik Dejvičáků se rozuteklo po zeměkouli. Jako poměrně protřelý světoběžník jsem na ně narazil tu i onde, v Curychu, v Edmontonu v Kanadě, v New Yorku, v Chicagu, v San Francisku, na Havaji, v Londýně, a samozřejmě v naší staré dobré Austrálii. Připusťme, že mezi ně musíme započítat i Bubenečáky - prostě všechna česky hovořící individua z bývalé Prahy XIX, nyní ovšem z Prahy 6. Kdo je z Dejvic, nemůže neznat Hanspaulku - moderní vilovou část čtvrti Dejvic zakončenou ultramoderní částí zvanou Baba. Na kopci Baba se tyčí již drahně let všem Pražanům dobře známá rozestavba, kterou nikdy nikdo nedostavěl, protože pověra praví, že kdo se o to pokusí, se zlou se potáže. A rozestavba Baba už tam trčí dobrých dvěstě ne-li tři sta let...

Dejvičáci, a nejen Dejvičáci, mívají zato, že Hanspaulka nese své jméno po někdejším majiteli místního pozoruhodného zámku Hans Paulovi. Chyba lávky, poučuje nás ona knížečka Daniely Houškové. Jeho celé jméno bylo Hans Paul Hippmann a zámek, jím pak upravený, on už odkoupil od předešlého majitele se sídlem na Hradčanech. Jsme dále poučeni, že na Hanspaulce se kdysi rozprostíraly rozsáhlé vinice, a to od dob Karla IV až do panování Marie Terezie. Tehdy oblehlo Prahu francouzské vojsko a vinice poničilo. Nicméně - a to jsem ani já jako bývalý Hanspaulák netušil - až dodnes jsou tam věrně zachovány tři či dokonce čtyři kapličky, kam se prý chodívali před prací modlit dělníci z vinic. A spousta dnešních hanspaulských ulic prý právě nese jména oněch bývalých vinic jako Na viničných horách, Petrovská, Na Kodymce, Na Zavadilce, Na Perníkářce, Neherovská a mnoho jiných.

Ve dvacátých letech minulého století tam prý ještě mezi rozlehlými pískovkami - a ještě dnes je hlavní hanspaulskou ulicí ulice Na Pískách - tábořili cikáni a ti po Praze prováděli klempířské zakázky. Až do dob první republiky, kdy se Hanspaulka konečně proměnila v onu výstavnou a moderní dejvickou čtvrť. Ale kromě oné a staviteli obávané Baby je na Hanspaulce zachována i jiná stará pozoruhodnost. Kostelík svatého Matěje, přímo nad šáreckým údolím, kde se konávala slavná a Pražany hojně navštěvovaná Matějská pouť, dokud nebyla přeložena jinam. Farní kostel sv. Matěje je malá a pěkná stavba barokní stojící malebně na vrchu nad půvabným údolím Šáreckým, praví knížka naší informace. U svatého Matěje, když se slunko zasměje, na pouti je hezkých děvčat jak když máku naseje - a to se zpívá dodnes. I to se dovídáme, že svatý Matěj, česky Bohdan, byl jedním z učedníků Kristových. Kolem matějského kostelíku se dodnes zachoval starobylý hřbitov. A nakonec snad ještě zbývá dodat, že v blízkosti toho kostelíka se také narodil jeden z nejproslavenějších českých hudebníků Mysliveček, v Itálii známý pod honosným jménem Il divino

Bohemo. A to budiž též těžko překonatelným trumfem nás Dejvičáků zvyklých na úsměšky obyvatel historických částí Prahy.

Takže, drazí Dejvičáci, Vy doma i Vy po světě roztoulání, všeho zanechte, pravím, pořídte si onen drahokam, knížečku Hanspaulka, a začtěte se do ní. Pak bezpochyby vypnete hrud ještě výrazněji a necháte se slyšet - jsem Dejvičák, o kdo že je víc?

B.Š.

H. G. Mayer & Co.

METROPOLITAN TAXATION SERVICES (BANKSTOWN) PTY. LIMITED
ACCOUNTANTS & TAXATION CONSULTANTS

Phone: 9707 1833

All Mail to:
P.O. Box 58
Yagoona 2199

Cnr Dutton St, & The Crescent,
Yagoona 2199

SOKOL STARS – KIDS 0 TO 10 YEARS OLD

*Twinkle twinkle Sokol Stars
Hanging off the monkey bars
Trampolines and climbing walls
Somersaults and lots of balls
Twinkle twinkle Sokol stars
Hanging off the monkey bars*

SATURDAYS FROM 3.30 TO 4.30

FEB 11, 25; MAR 11, 25; APR 8, 22; MAY 6, 20; JUN 3, 17

CALL JANE 0438 014 125

Vážená sestro, vážený bratře,

PŘÍSPĚVKY na rok 2006 \$ 25.00

Dovolujeme si Vás zdvořile upozornit, že členské příspěvky jsou nyní splatné. Dle nových klubových Stanov členské příspěvky je nutno uhradit do konce ledna 2006. Šek nebo Money Order prosím vystavte na „**Sokol Sydney Ltd**“. Nezapomeňte též napsat svoje jméno a adresu.

M. Moravec, PO Box 19, CROYDON PARK, NSW 2133. Telefon 9744 1805.

Příspěvky 2006	\$ 25.00
Příspěvky 2005 (pokud nezaplacené)	\$ (\$ 25.00)
Dar na Věstník	\$
Dar na údržbu Národního domu ...	\$
Celkem ...	\$

FREE LOAN CAR
All Vehicle Servicing & Repairs!

Daniel Chermak, Owner and Technical Director

We Wash & Vacuum Your Car!

Manly also open Saturdays 7.30 - 12pm

Manly: 9976 3255 Brookvale: 9905 9588

☎9806-0944

VLADIMÍR GAZDÍK – PRÁVNÍK – SOLICITOR
ADVOKÁT POSKYTUJE VEŠKERÉ
PRÁVNÍ PORADY BEZPLATNĚ
PRO BRATRY SOKOLY
A JIMI DOPORUČENÉ KLIENTY

VLADIMÍR GAZDÍK LL.B. & LL.M. SOLICITOR

Solicitor of the Supreme Court of New South Wales

Vladimír Gazdík LL.B.
Solicitor

SUITE 608 OFFICE TOWER WESTFIELD SHOPPINGTOWN
159 - 176 CHURCH STREET PARRAMATTA NSW 2150

Phone: 9806 0944
Mob: 0407 274 734

Fax: 9806 09555
vgazdik@bigpond.com

OFFICE V PARRAMATTA
WESTFIELD SHOPPING CENTRE

WHAT'S ON IN OUR SOKOL

Sport:

- Aerobics:** Every Tuesday night 8.00 pm.
Nohejbal: Every Wednesday night 7.30 pm.
Volejbal: **Young team:** Sunday afternoons
Friday team: Every Friday night
Saturday team: Saturday afternoons 4.30 pm
on the dates advertised for children's
gymnastics on the pages of this issue.
- Children:** Same Saturdays as volleyball above from 3.30 to 4.30 pm
on the dates advertised on the pages of this issue.
Call Jane 0438 014 125
- Table tennis and other sport activities:**
Any time by arrangement to fit-in with the above.

Restaurant / Dining:

Our favourite dishes in air-conditioned comfort.
OPEN: Saturday dinner 6 to 10 pm; Sunday lunch 12 to 4 pm.

FOR MORE INFORMATION AND ALL BOOKINGS RING
4987 4767 Mob. 0410 413 093 or SAT and SUN 9452 5617
BOOKINGS ESSENTIAL

FOR ALL ENTERTAINMENT AND SOCIAL EVENTS
WATCH OUT FOR ANNOUNCEMENTS IN "VĚSTNÍK",
SPECIAL ADVERTISING OR OUR WEBSITE:

www.sokolsydney.com

LIBRARY: Friday 8pm to 9 pm February to November

Roční předplatné Věstníku

Za 6 čísel \$ 25.00

Ceny reklam ve Věstníku

(6 čísel / 1 číslo)

- Celá stránka \$ 240.00 / 100.00
Polovina stránky \$ 120.00 / 50.00
Třetina stránky \$ 80.00 / 33.00
Čtvrtina stránky \$ 60.00 / 25.00

VĚSTNÍK

Sokol Sydney Ltd

If undelivered return to:

16 Grattan Cres

FRENCHS FOREST 2086

Print Post Approved

PP 239732-00003

POSTAGE
PAID
AUSTRALIA